

Številka: 06000-5/2023-8

Datum: 15. december 2023

ZADEVA: OKROŽNICA JAVNIM DRUŽBAM

Spoštovani,

ob izteku leta, ki je bilo v številnih ozirih izzivov polno, vam posredujemo Okrožnico glede obveznosti razkrivanja nadzorovanih informacij javnih družb.

Glede vsebine ostajamo pri zasledovanju cilja vključitve predvsem s transparentnostjo povezanih aktualnih tem, kot so npr. teme s področja spremembe zakonodaje na obravnavanem področju oz. teme, ki so povezane z ugotovitvami Agencije za trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju Agencija ali ATVP) v izvedenih nadzornih postopkih.

Kar zadeva obliko same Okrožnice, velja, da smo jo tokrat zasnovali nekoliko drugače. Zaradi obsežnosti vsebin smo te zapisali v ločenem dokumentu, ki smo ga opremili s kazalom, kar bo, upamo, prispevalo k njeni preglednosti.

Hkrati še pojasnjujemo, da se posamezni dokumenti, na katere se sklicujemo, v nekaterih primerih skozi Okrožnico pojavljajo v več poglavjih. Navedenemu se je bilo nemogoče izogniti, če smo po logičnih področjih ter po posameznih poglavjih želeli vsebine podati celovito.

Tudi tokrat vas vljudno naprošamo, da se seznanite z vsebino Okrožnice, predstavljene informacije pa v čim večji meri upoštevate v okviru svojega prihodnjega poročanja.

Za morebitna vprašanja v zvezi s to Okrožnico ali poročanjem javnih družb na splošno so vam preko elektronskega naslova na voljo Tanja Gorše, (Tanja.Gorse@atvp.si), Nataša Čop (Natasa.Cop@atvp.si) in mag. Urška Travner (Urška.Travner@atvp.si). Za vprašanja na temo poročanja v ESEF formatu pa vas napotujemo na naslov esef@atvp.si. Pokličete nas lahko tudi na telefonsko številko 01/ 28 00 400.

Želimo vam vse dobro v prihajajočem letu 2024.

S spoštovanjem.

Pripravile:
Tanja Lovka, mag.
mag. Urška Travner
Tanja Gorše, mag.
Nataša Čop, mag.

Agencija za trg vrednostnih papirjev
Anka Čadež, direktorica

Priloga:
- Letna Okrožnica ATVP – december 2023

Poslati:
- javnim družbam na elektronske naslove

Agencija za trg
vrednostnih papirjev

LETNA OKROŽNICA ATVP

december 2023

K A Z A L O

1.	REVIDIRANA LETNA POROČILA JAVNIH DRUŽB	2
1.1.	Elektronsko poročanje o revidiranih letnih poročilih javnih družb.....	2
1.1.1.	ESEF Reporting Manual – ESMA pojasnila glede priprave letnih poročil v elektronskem formatu.....	2
1.1.2.	Nadzorne ugotovitve Agencije – ESEF poročanje	2
1.2.	Skupne evropske nadzorniške prioritete pri pregledu revidiranih letnih poročil javnih družb za poslovno leto 2023	4
1.2.1.	Prednostne naloge v zvezi z računovodskim delom letnega poročila	5
1.2.2.	Prednostne naloge povezane z nefinančnim poročanjem.....	6
1.2.3.	Alternativna merila uspešnosti poslovanja	8
1.2.4.	Poročanje v enotnem elektronskem formatu (ESEF).....	8
1.3.	Računovodski del letnega poročila (finančno poročanje)	9
1.3.1.	Nadzorne ugotovitve v letu 2023 – na podlagi finančnega dela letnih poročil za poslovno leto 2022 – <i>Pogled nazaj</i>	9
1.3.1.1.	Nadzorne ugotovitve Agencije	9
1.3.1.2.	Nadzorne ugotovitve ESMA	10
1.3.2.	Finančno poročanje v letu 2024 (letna poročila za poslovno leto 2023) – <i>Pogled naprej</i>	10
1.4.	Poslovni del letnega poročila (nefinančno poročanje)	11
1.4.1.	Nadzorne ugotovitve v letu 2023 – na podlagi poslovnega dela letnih poročil za poslovno leto 2022) – <i>Pogled nazaj</i>	11
1.4.1.1.	Nadzorne ugotovitve Agencije	11
1.4.1.2.	Nadzorne ugotovitve ESMA	13
1.4.2.	Nefinančno poročanje v letu 2024 (letna poročila za poslovno leto 2023) – <i>Pogled naprej</i>	14
1.5.	Razkritja glede tveganj povezanih s kibernetскими napadi.....	15
1.5.1.	Nadzorne ugotovitve Agencije	16
1.6.	POLITIKA RAZNOLIKOSTI	18
2.	PRENOS DIREKTIVE GLEDE POROČANJA PODJETIJ O TRAJNOSTNOSTI TER NEKATERIH DRUGIH EVROPSKIH DIREKTIV V SLOVENSKI PRAVNI RED (PREDLOG ZGD-1M)	19
2.1.	CSRD	19
2.2.	Direktiva 2022/2381 o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepov	22
2.3.	Direktiva 2021/2101 o spremembi Direktive 2013/34/EU glede razkritja davčnih informacij v zvezi z dohodki s strani nekaterih podjetij in podružnic	23
2.4.	Osnutek delegirane direktive o spremembi Direktive 2013/34/EU z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS	23
3.	EVROPSKI STANDARDI POROČANJA O TRAJNOSTNEM RAZVOJU (ESRS)	23
4.	PREDLOG DIREKTIVE O SKRBNEM PREGLEDU V PODJETJIH GLEDE TRAJNOSTNOSTI IN SPREMENBI DIREKTIVE (EU) 2019/1937	26
5.	LAŽNO ZELEN OGLAŠEVANJE	26
6.	SPREMLJANJE OBJAV JAVNIH DRUŽB NA DRUŽBENIH OMREŽJIH	26

1. REVIDIRANA LETNA POROČILA JAVNIH DRUŽB

1.1. Elektronsko poročanje o revidiranih letnih poročilih javnih družb

Elektronski format revidiranih letnih poročil javnih družb¹ določa [Delegirana uredba Komisije 2019/815](#) z dne 17. decembra 2018 o dopolnitvi Direktive 2004/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za določitev enotne elektronske oblike poročanja (v nadaljevanju Uredba o ESEF). Kot vam je poznano, se je omenjen predpis do sedaj redno letno posodabljal, in sicer predvsem zaradi usklajevanja z novostmi v Mednarodnih standardih računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP). ESMA² se je v letošnjem letu odločila, da se sprememba regulativnega tehničnega standarda, vsebovanega v Uredbi o ESEF, preloži na leto 2024, in sicer predvsem iz razloga, ker naj bi posodobitev taksonomije zaradi sprememb MSRP predstavljala (zgolj) manjši poseg v predpis³. Omenjene spremembe (vezane na spremembe taksonomije MSRP) bodo tako priključene predvidenim spremembam povezanim z izboljšavami v digitalnem poročanju kot tudi spremembam povezanim z razvojem taksonomije na področju trajnosti⁴, vse skupaj pa bo kot rečeno združeno v spremembo predpisa, ki bo objavljen v letu 2024. Sprememba predpisa bo tako sočasno z v prejšnjem stavku predvidenimi spremembami vključevala tudi posodobitve taksonomije MSRP leta 2023 in leta 2024. Obrazložitev ESMA s tem v zvezi si lahko ogledate [tukaj](#).

Javne družbe boste tako v letu 2024 vezano na pripravo in objavo revidiranega letnega poročila za obdobje, ki se je začelo 1. januarja 2023 ali pozneje, uporabljale taksonomijo 2022.

1.1.1. ESEF Reporting Manual – ESMA pojasnila glede priprave letnih poročil v elektronskem formatu

[ESEF Reporting Manual](#), ki ga je dne 6. 9. 2023 objavila ESMA, nanj pa vas je dan pozneje z objavo na uradni spletni strani opozorila tudi Agencija ([tukaj](#)), predstavlja letno posodobitev priročnika, kateri spodbuja usklajen in dosleden pristop k pripravi revidiranih letnih poročil EU javnih družb v elektronskem (ESEF) formatu. ESMA je med drugimi pojasnila glede tehničnih izboljšav pri poročanju v ESEF formatu zapisala tudi, da lahko družba, ki bi pri objavi revidiranega letnega poročila v letu 2024 želela uporabiti posodobljeno taksonomijo MSRP 2023, to (prostovoljno) lahko uporabila, in sicer z uporabo mehanizma razširitev. Kot je to pojasnjeno v prejšnjem poglavju te Okrožnice bo namreč taksonomija MSRP 2023 v ESEF taksonomijo s spremembo regulativnega tehničnega standarda vključena šele v letu 2024. Agencija priporoča spremljanje vsebine predmetnega priročnika.

1.1.2. Nadzorne ugotovitve Agencije – ESEF poročanje

Agencija je v letu 2023 izvedla tematski pregled skladnosti letnih poročil za poslovno leto 2022 slovenskih javnih družb z Uredbo o ESEF.

Pri oddaji letnega poročila v konsolidirani obliki se izvede ESEF validacija, pri čemer validacijski izpis lahko generira prikaz napak in/ali opozoril. V primeru, da letno poročilo vsebuje **napake**, oddaja v SEOnet in INFO HRAMBO ni uspešna in javna družba mora pred ponovno uspešno oddajo morebitne napake odpraviti.

V primeru, da letno poročilo vsebuje zgolj **opozorila**, mora javna družba ta opozorila preveriti in ugotoviti, ali gre za dejanska odstopanja (pomanjkljivosti) ali gre zgolj za opozorilo na podlagi

¹ V Okrožnici in njenih prilogah se namesto izraza javna družba lahko uporablja tudi izraz izdajatelj.

² European Securities and Markets Authority (ESMA) je evropski organ za vrednostne papirje in trge.

³ Posodobitve taksonomije MSRP za leto 2023 tako npr. vključujejo precej omejene spremembe s področja MSRP 16 in MRS 1, katerih uporaba v letu 2023 tudi še ni obvezna, in pa nekatere manjše izboljšave in prakse, ki ne izhajajo iz standardov samih.

⁴ Gre za del taksonomije, ki bo vezan na trajnostno poročanje in ga pripravlja European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG).

avtomatske kontrole, ki pa ne pomeni nujno odstopanja (npr. javna družba v letu poročanja ni spremenila svojega naziva, zato ji spremembe naziva ni potrebno navajati).

Na podlagi pregleda ugotavljamo, da družbe ne preverjajo svojih validacijskih izpisov, saj kot kaže ne odpravljajo opozoril, ki dejansko pomenijo pomanjkljivosti, na katere jih ESEF validacijsko poročilo opozori. Agencija družbe zato na tem mestu poziva, da dosledno preverijo validacijske izpise in vsebino opozoril.

Družbe lahko pred samo oddajo letnega poročila v produkcijsko okolje le-to preverijo v simulacijskem okolju. **Ugotavljamo, da družbe testne oddaje opravljajo v produkcijskem okolju, kar pa ni ustrezno. Testnim oddajam je v celoti namenjeno simulacijsko okolje, ki je družbam na voljo določeno obdobje pred posamezno nadgradnjo.**

Agencija pri pregledu validacijskih izpisov ugotavlja naslednje pomanjkljivosti:

- največ opozoril iz naslova Reporting Manuala 2.7.1.,
- napačno umeščeno poročilo v paketu,
- napačni atributi posamezne oznake,
- razlike v izračunih v računovodskih izkazih, ki niso posledica zaokroževanja ampak dejanskih razlik,
- manjkajoči »lang« atribut.

Na podlagi pregleda letnih poročil javnih družb Agencija ugotavlja, da imajo družbe v povprečju 103 uporabljenih obveznih tekstovnih oznak na letno poročilo. Največkrat so bile uporabljene oznake iz kategorij »mandatory tags«. Ostale oznake so bile uporabljene glede na kompleksnost razkritij posamezne javne družbe. Oznak, ki sploh niso bile uporabljene, je bilo 33. Za določen del oznak je bilo pričakovati, da ne bodo uporabljene, saj v primeru, da družba nima takšnega razkritja, ji oznake ni potrebno uporabiti.

Je pa zaskrbljujoče dejstvo, da niti enkrat ni bila uporabljena oznaka *ifrs-full:DescriptionOfAccountingPolicyForEmissionRightsExplanatory*, katera opredeljuje računovodsko usmeritev glede emisijskih kuponov, še posebej ob dejstvu, da kar nekaj javnih družb prejema emisijske kupone s strani države in/ali jih kupuje na trgu. Enako velja za oznako glede stroškov povezanih z okoljem, ki prav tako ni bila uporabljena: *ifrs-full:DescriptionOfAccountingPolicyForEnvironmentRelatedExpenseExplanatory*

Agencija zato družbe poziva, da skrbno preučijo svoj seznam razkritij in dosledno uporabljajo relevantne oznake.

Na podlagi pregleda letnih poročil javnih družb Agencija ugotavlja, da imajo družbe v povprečju 21 uporabljenih dodatnih oznak na letno poročilo. Razumljivo je, da imajo banke in zavarovalnice zaradi kompleksnejšega poročanja več dodatnih oznak.

Pri uporabi dodatnih oznak Agencija opozarja, da naj družbe upoštevajo s tem povezana pravila, kot npr.:

- vezava na širši ali ožji pojem nove oznake (wider – narrower anchor),
- izogibanje kreiranja novih oznak, v kolikor oznake že obstajajo,
- dosledna uporaba oznak skozi različna obdobja poročanja.

Agencija bo v svojih poglobljenih nadzorih pozorna tudi na ustrezno uporabo obveznih in dodatnih tekstovnih oznak.

Agencija ugotavlja tudi, da je 18 družb (72 %) objavilo letno poročilo tudi v .pdf formatu. **Pri čemer od teh družb 4 družbe (22 %) niso navedle, da gre za neuradno različico letnega poročila.** Agencija ponovno opozarja na navodilo (smernico) 1.0.2 ESEF Reporting Manuala, iz katerega izhaja, da je objava letnih poročil javnih družb v drugih formatih (torej ne v ESEF formatu) dopustna oz. možna, vendar pa naj izdajatelji v takšnih poročilih oz. objavah izrecno

izpostavijo, da poročilo ne izpolnjuje zahtev Direktive 2004/109/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 15. decembra 2004 o uskladitvi zahtev v zvezi s preglednostjo informacij o izdajateljih, katerih vrednostni papirji so sprejeti v trgovanje na reguliranem trgu, in o spremembah Direktive 2001/34/ES (imenovana tudi [Transparentna direktiva](#)) ter da poročilo ne šteje za skladno z Uredbo o ESEF. Agencija svetuje, da omenjeno smernico striktno izpolnjujejo, in sicer predvsem v izogib dvomu, katero poročilo naj vlagatelji štejejo za uradno različico v skladu z omenjeno direktivo oz. z [Zakonom o trgu finančnih instrumentov](#) (Uradni list RS, št. 77/18, 17/19 – popr., 66/19 in 123/21; v nadaljevanju ZTFI-1).

Agencija je preverjala tudi popolnost označevanja primarnih računovodskih izkazov (ali so vse številke primarnih računovodskih izkazov ustrezno označene). Agencija je ugotovila pomanjkljivosti pri 7 družbah (28 %). **Agencija javne družbe zato poziva, da dosledno preverjajo označenost primarnih računovodskih izkazov, saj se s tem povečuje kakovost pridobljenih podatkov iz elektronske oblike letnih poročil.**

Agencija je preverjala tudi popolnost označevanja tekstovnih blokov računovodskih izkazov. Pri polovici javnih družb so bile ugotovljene manjše pomanjkljivosti pri označevanju tekstovnih blokov, ki so se nanašale predvsem na izpuščen del besedila posameznih razkritij, kar ni ustrezno, saj mora elektronska verzija poročila zagotavljati bralcu enak obseg informacij oz. morajo biti vsa zahtevana razkritja vključena v ustrezen tekstovni blok. Drugi del pomanjkljivosti se je nanašal ne neberljivost označenih podatkov (predvsem tabel).

Agencija javnim družbam svetuje, da preverijo označevanje tekstovnih blokov in zagotovijo, da so uporabljene vse potrebne oznake (glede na obseg besedila v računovodskih izkazih). V primeru, da ustrezna oznaka v taksonomiji ni na voljo, je potrebno kreirati in uporabiti novo oznako.

1.2. Skupne evropske nadzorniške prioritete pri pregledu revidiranih letnih poročil javnih družb za poslovno leto 2023

ESMA je dne 25. oktobra 2023 objavila [Skupne evropske nadzorniške prioritete pri pregledu revidiranih letnih poročil javnih družb za poslovno leto 2023](#)⁵. Celoten paket s tem povezanih ESMA gradiv si lahko ogledate [tukaj](#).

ESMA in nacionalni nadzorniki bomo pri pregledu letnih poročil **za poslovno leto 2023** posebno pozornost namenili spremljanju in ocenjevanju ustreznosti poročanja na naslednjih področjih:

Področje/Prioriteta	MSRP finančno poročanje	Nefinančno poročanje	APM in ESEF
▪ Zadeve povezane s podnebjem in druge okoljske zadeve			
– Vpliv na računovodske izkaze	✓		
– Razkritja v zvezi z 8. členom Uredbe o taksonomiji		✓	
– Cilji, dejanja in napredek		✓	
– Emisije obsega 3 (Scope 3)		✓	
▪ Makroekonomsko okolje	✓		
▪ Alternativna merila uspešnosti poslovanja (APM) – Identifikacija in dosledna uporaba APM			✓
▪ ESEF »označevanje tekstovnih blokov«			✓

⁵ European common enforcement priorities for 2023 annual financial reports (ECEP 2023)

Nadzorniki se bomo še naprej osredotočali na vprašanja, ki so pomembna za **posamezna letna poročila** (npr. pomembna za posamezni sektor izdajateljev). Na podlagi opravljenih pregledov/nadzorov **bomo sprejemali nadzorne ukrepe, kadarkoli bodo odkrite pomembne napačne navedbe.**

ESMA poudarja **odgovornost vodstvenih in nadzornih organov izdajateljev ter nadzorne vloge revizijskih komisij** za:

- zagotavljanje skladnosti letnega poročila,
- izvajanje in nadzor notranjih kontrol in
- prispevek k visokokakovostnim letnim poročilom.

ESMA poziva **izdajatelje, nadzorne organe in revizorje**, naj upoštevajo ta priporočila pri **pripravi, nadzoru in reviziji letnih poročil za leto 2023** (glede na njihovo materialnost in pomembnost za poslovanje izdajatelja ter za letno poročilo).

V nadaljevanju predstavljamo zgolj oporne točke ESMA dokumenta, saj je dokument zelo obsežen, javne družbe pa vabimo, da se z vsebino ECEP 2023 (originalno verzijo ESMA objave, do katere lahko dostopate preko povezave v začetku tega poglavja), seznanite v celoti.

1.2.1. Prednostne naloge v zvezi z računovodskim delom letnega poročila

Prioriteta 1: Zadeve, povezane s podnebjem

V letošnji izjavi ESMA izpostavlja 5 glavnih področij povezanih z okoljem:

- **skladnost med računovodskimi izkazi in nefinančnimi informacijami** (ključno pri preprečevanju lažnega zelenega oglaševanja, uporaba skladnih predpostavk, stroški za doseganje podnebnih in/ali okoljskih ciljev),
- **emisijski kuponi** (razkrivanje računovodskih usmeritev, kvantitativna razkritja, oblikovanje rezervacij),
- **oslabitev nefinančnih sredstev** (razkrivanje ključnih predpostavk povezanih z okoljem),
- **pogodbe o nakupu električne energije** (razkrivanje računovodskih usmeritev in posebnosti pogodb),
- **posebnosti za finančne institucije** (vključevanje v zeleno financiranje, pričakovane kreditne izgube),

pri čemer poudarja, da so področja, ki so bila v okviru nadzorniških prioritet izpostavljena v preteklih letih, **še vedno relevantna** (npr. ECEP 2022: rezervacije, pogojne obveznosti in pogojna sredstva. ECEP 2021: pomembne presoje in negotovost ocen, dobe koristnosti sredstev, pričakovane kreditne izgube).

Javnim družbam je lahko pri pripravi računovodskih izkazov v pomoč tudi posodobljeno gradivo IASB⁶ in pa celovito ESMA poročilo z naslovom »The Heat is on«⁷ Razkritja okoljskih zadev v računovodskih izkazih⁷. Oba dokumenta ponujata praktične primere kako lahko izdajatelji izboljšajo svoja razkritja v zvezi s podnebnimi vprašanji v računovodskih izkazih.

⁶ <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/documents/effects-of-climate-related-matters-on-financial-statements.pdf>

⁷ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-10/ESMA32-1283113657-1041_Report_-_Disclosures_of_Climate_Related_Matters_in_the_Financial_Statements.pdf

Prioriteta 2: Makroekonomsko okolje

Refinanciranje in druga finančna tveganja

- *Naraščanje obrestnih mer*

ESMA posebej opozarja na **naraščanje obrestnih mer in tveganjem s tem v zvezi**, pri čemer bi morali izdajatelji pojasniti, kako spremembe v makroekonomskem okolju vplivajo na njihove izpostavljenosti tem tveganjem. Še posebej pomembno je, da izdajatelji v pojasnila vključijo **analizo občutljivosti**.

- *Likvidnostno tveganje*

ESMA opozarja na razkritja v skladu z MSRP 7 (39. odstavek) in dodatna razkritja pri tveganju koncentracije tako na strani sredstev kot obveznosti.

- *Računovodska obravnava instrumentov varovanje pred tveganjem*

ESMA izdajatelje poziva, naj zagotovijo (i) podrobna razkritja o učinkovitosti razmerij varovanja pred tveganjem med in ob koncu obdobja poročanja ter (ii) informacije o prekinjenih razmerjih varovanja pred tveganjem.

Merjenje poštene vrednosti in razkritja

V trenutnih makroekonomskih razmerah lahko obstaja **povečana stopnja negotovosti v zvezi z določitvijo poštenih vrednosti**. Spremembe poštene vrednosti lahko pomembno vplivajo na izdajateljev finančni položaj in uspešnost, zlasti kadar izdajatelji uporabljajo model poštene vrednosti za merjenje svojih naložbenih nepremičnin ali za oceno nadomestljive vrednosti sredstev (preizkus oslabitve v skladu z MRS 36).

ESMA pričakuje, da se trenutni makroekonomski pogoji (npr. visoke obrestne mere, donosi) odražajo v merjenju poštene vrednosti izdajateljev in v zagotovljenih razkritjih.

ESMA posebej izpostavlja zahteve glede poštene vrednosti naložbenih nepremičnin in finančnih instrumentov, merjenih po odplačni vrednosti.

1.2.2. Prednostne naloge povezane z nefinančnim poročanjem

Prioriteta 1: Razkritja v zvezi z 8. členom Uredbe o taksonomiji

Nefinančne družbe so morale že za poslovno leto 2022 poleg taksonomske (ne)sprejemljivosti razkriti tudi taksonomsko usklajenost svojih gospodarskih dejavnosti glede na cilje blazitve podnebnih sprememb in prilagajanja k njim. ESMA je skupaj z nacionalnimi nadzorniki izvedla pregled omenjenega poročanja, rezultate pregleda si lahko ogledate [tukaj](#)⁸.

Tudi ali predvsem na podlagi ugotovitev nadzora nad letnimi poročili za poslovno leto 2022, v okviru katerega je ESMA izpostavila določene pomanjkljivosti, prioritete v tokratnih nadzorniških prioritetah (ECEP 2023) vključujejo napotke, ki vam jih povzemamo v nadaljevanju:

- a) obvezna uporaba najnovejših **predlog za poročanje**, določenih v 8. členu Uredbe 2021/2178. Predloge je **potrebno uporabljati v obliki, ki je določena** v omenjenem aktu brez prilagoditev in dopolnitev,
- b) pri izračunu **ključnih kazalnikov uspešnosti** (KPI) je potrebno **preprečiti podvajanja** pri gospodarskih dejavnostih, ki pomembno prispevajo k več okoljskim ciljem,
- c) potrebno je **izboljšati pojasnila**, ki spremljajo poročanje v skladu s taksonomijo, in sicer še posebej v zvezi z oceno izdajatelja glede »Meril za bistveni prispevek« ter zahtev po "Nepovzročanju-pomembne-škoda" in »Minimalnih zaščitnih ukrepov«,

⁸ Poročilo s tem v zvezi bomo omenili ter dodatno predstavili tudi v poglavju 1.4.1.2. te Okrožnice.

- d) čeprav številni izdajatelji navajajo, da si prizadevajo za razširitev svojih dejavnosti, usklajenih s taksonomijo, jih še vedno premalo **pripravi in razkrije svoje načrte za kapitalske naložbe (CapEx)**. Zato naj izdajatelji skrbno preučijo načrte za kapitalske naložbe, z navedbo potrebnih naložb za zeleni prehod,
- e) ESMA opozarja, da trenutno Uredba o taksonomiji **ne predvideva možnosti izpuščanja informacij o katerem koli od drugih kazalnikov ključnih uspehov (KPI)**, razen za obravnavo naložb v obratna sredstva (OpEx) v specifičnih in ustrezno utemeljenih primerih nepomembnosti.

Izobraževalno in podporno gradivo

Družbam so na voljo naslednji viri za podporo in pomoč pri pripravi poročanja na podlagi 8. člena Uredbe o taksonomiji:

- Evropska komisija je izdala [dokument](#) z najpogostejšimi vprašanji in odgovori glede poročanja,
- [EU Taxonomy Compass](#) – tehnična merila na katerih temeljijo ocene sprejemljivosti in usklajenosti dejavnosti družbe,
- ESMA je odgovorila na dve dodatni vprašanji ([vprašanje 19 in 20](#)) v zvezi s finančnimi ukrepi ESG.

Prioriteta 2: Razkritje ciljev, ukrepov in napredka v zvezi s podnebnimi zadevami

ESMA poudarja, da naj izdajatelji zagotovijo razkritja o svojih ciljih glede podnebnih sprememb. Cilji so najbolj koristni ko so: (1) **merljivi**, (2) **časovno določeni** in (3) **pojasnijo** (i) pričakovane rezultate glede omilitve ali prilagajanja podnebnim tveganjem, (ii) morebitne koristi, ki izhajajo iz podnebnih priložnosti, ali (iii) morebitne vplive na ljudi ali okolje. Prav tako je pomembno razkriti **napredek pri doseganju ciljev**, ki so si jih družbe zastavile v preteklem letu, itd.

Posebej pomembno je področje razkritij v zvezi s podnebnimi spremembami za namene blaženja podnebnih sprememb in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov ter ukrepov za njihovo doseganje. Predvsem naj **družbe zapišejo kako so njeni cilji skladni s splošno sprejetimi evropskimi in mednarodnimi cilji o omejevanju globalnega segrevanja na 1,5 °C**. Pomembno je tudi pojasniti, kateri obsegi emisij in kategorije so zajeti v cilju in zlasti, ali so vključene tudi emisije obsega 3 (glejte prioriteto 3: Emisije obsega 3). Družbe naj zagotovijo tudi pojasnila o identificiranih sprožilcih dekarbonizacije, skupaj z: (i) količinsko navedbo njihovega prispevka k cilju in (ii) pojasnilom, ali gre za notranje (npr. uporaba čistejših tehnologij za zmanjšanje emisij) ali zunanje (npr. sodelovanje s ključnimi akterji v vrednostni verigi) sprožilce. Pomembno je tudi, da izdajatelji **razkrijejo informacije o finančnih virih in naložbah, potrebnih za doseganje teh ciljev** (npr. potrebni kapitalski izdatki za izvedbo povezanih ukrepov). Te zneske bi bilo potrebno, kjer je to primerno, uskladiti z ustrezno obravnavanimi zneski že izkazanimi v finančnih izkazih ali predstavljenimi v razkritjih glede taksonomije. V zvezi s tem **Evropske smernice o poročanju o podnebnih spremembah**⁹ pozivajo družbe, naj opišejo vpliv podnebnih tveganj in priložnosti na finančno načrtovanje podjetja, prav tako pa tudi, kako podnebna tveganja in vplivi ter način upravljanja z njimi vplivajo na finančne rezultate izdajatelja, če je mogoče z navedbo finančnih KPI-jev.

ESMA poudarja, da nedavna **priporočila Evropske komisije o prehodnem financiranju**¹⁰ nakazujejo, da lahko EU taksonomija prav tako predstavlja veljavno orodje za določanje ciljev, ki natančno opredeljujejo časovne okvire, v katerih izdajatelj cilja izpolniti tehnične kriterije presejalnih postopkov za enega ali več okoljskih ciljev, ter potrebne naložbe za doseg teh ciljev. Izdajatelj naj v tem primeru pojasni, da so takšni cilji ločeni od obveznih razkritij taksonomije v skladu s členom 8 Uredbe o taksonomiji.

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0620\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0620(01))

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023H1425>

Prioriteta 3: Emisije obsega 3

Razkritja o emisijah obsega 3 toplogrednih plinov investitorji štejejo za potrebne za trajnostne naložbene odločitve, zato ESMA ponovno poudarja nekatere pomembne vidike glede teh razkritij, ki so bili delno že izpostavljeni v letu 2022:

- Izdajatelji morajo oceniti, **ali so razkritja materialna ali ne**, in za vsako ugotovitev zapisati pojasnila.
- Izdajatelji naj **razkrijejo metodologijo poročanja in zagotovijo informacije**: (i) ali so bile emisije obsega 3 določene na podlagi ocen; (ii) relativne količine zajetih emisij s temi ocenami; in (iii) povezana metodologija ter najpomembnejše predpostavke.
- Izdajatelji naj razmislijo o zagotavljanju **dodatnih podrobnosti** o dodatnih razdelitvah emisij obsega 3 po kategorijah, glavnih poslovnih linijah ali geografskih območjih.

Agencija družbam ponovno svetuje, da si podrobno preberejo dokument ESMA ECEP 2023, ki daje podrobnejše napotke glede zgoraj omenjenih prioritet, ki jih morajo družbe upoštevati pri pripravi letnih poročil za poslovno leto 2023.

1.2.3. Alternativna merila uspešnosti poslovanja

ESMA opozarja izdajatelje, da se ESMA Smernice o alternativnih merilih uspešnosti poslovanja¹¹ (Smernice APM) uporabljajo za kazalnike, ki jih družba razkrije **zunaj računovodskih izkazov** (npr. poslovno poročilo, ad hoc razkritja in/ali prospekti), **razen če so določeni v ustreznem okviru računovodskega poročanja**. Vprašanja in odgovori št. 2 in št. 4 v dokumentu [ESMA Q&A](#) lahko izdajateljem pomagajo pri presoji ali gre za kazalnike APM.

ESMA pri prikazu kazalnikov APM opozarja na:

- opredelitev in izračun APM morata biti **skladni skozi čas** (41. odstavek Smernic APM),
- previdnost pri **APM-jih povezanih s prikazom zavarovalnih pogodb (MSRP 17)**, predvsem pri prilagajanju in razkritju **novih APM** (št. 18 Q&A),
- **doslednost pri uporabi** APM v vseh dokumentih,
- kazalnike APM je potrebno **uskladiti z neposredno vrstično postavko, vmesno vsoto ali vsoto**, predstavljeno v računovodskih izkazih (25. odstavek Smernic APM),
- kazalniki morajo biti **nepristranski** (št. 17 Q&A).

1.2.4. Poročanje v enotnem elektronskem formatu (ESEF)

ESMA v zvezi s pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki opozarja:

- Da morajo biti **vsi številski podatki konsolidiranih računovodskih izkazov označeni** z elementom taksonomije, ki najbolj ustreza računovodskemu pomenu razkrivane informacije. Šele ko ustrezen element ni na voljo, mora izdajatelj ustvariti razširitveni element.
- Da izdajatelji **ne smejo ustvariti razširitvenega elementa taksonomije, kadar primeren element že obstaja** v temeljni taksonomiji.
- Da je cilj označevanja pojasnil (blokovno označevanje), da lahko uporabniki navigirajo skozi pojasnila konsolidiranih računovodskih izkazov in enostavno pridobijo relevantne informacije. Za izpolnitev tega namena ESMA poudarja, da morajo biti pridobljene informacije iz blokovnega označevanja **berljive in jasne**, tudi če slog ni ohranjen.

¹¹ <https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/10/2015-esma-1415sl.pdf>

1.3. Računovodski del letnega poročila (finančno poročanje)

1.3.1. Nadzorne ugotovitve v letu 2023 – na podlagi finančnega dela letnih poročil za poslovno leto 2022 – *Pogled nazaj*

1.3.1.1. Nadzorne ugotovitve Agencije

Agencija je pri pregledih letnih poročil ugotovila naslednje pomanjkljivosti:

- Pomanjkljiva predstavitev **okoljskih informacij** v letnem poročilu in predvsem njihov **vpliv na računovodske izkaze**; npr. ocene finančnih posledic, ki izhajajo iz okolja in imajo vpliv na finančni položaj družbe.
Družbe namreč v letnih poročilih na več mestih izpostavljajo morebitno **prilagajanje dejavnosti** (zaradi podnebnih sprememb), vendar teh navedb ne povežejo neposredno s finančnimi učinki (možni negativni ali pa pozitivni učinki oziroma njihov skupni vpliv). Družbe morajo **predstaviti materialne spremembe poslovanja** (produktov), ki jih bodo morale uvesti (ali jih že uvajajo) **zaradi prilagoditve podnebnim razmeram**.
- **Neskladnost informacij** razkritih v letnem poročilu (poslovni del in računovodski podatki).
- Družbe vse prevečkrat **prepisujejo iz standardov splošna pravila**, vendar z opisi ne konkretizirajo usmeritev, ki jih dejansko uporabljajo.
- Posamezna pojasnila istovrstnih poslovnih dogodkov, ki so umeščena v različne dele računovodskega poročila, **niso ustrezno medsebojno povezana s sklici**, zato si je sliko o posameznih transakcijah včasih težko ustvariti.
- Manjkajoče vsebinske informacije o tem, **kakšne presoje** so se izvajale pri ocenjevanju bilančnih postavk, kako se presoja ustreznost življenjskih dob sredstev, izvaja vrednotenje nepremičnin, oslabitev posameznih sredstev oz. skupin sredstev, ipd.
- Pomanjkljivo opisan **proces usredstvenja lastnih proizvodov in storitev**.
- Pomanjkljiva razkritja **odloženih terjatev za davek** (predpostavke za oblikovanje terjatev, trajanje terjatev, ...).
- Neuravnoteženi **opisi računovodskih usmeritev in pojasnil**.
- Pomanjkljivo razkrivanje **rezervacij**; Agencija poudarja, da je v skrajno redkih primerih mogoče pričakovati, da razkritje nekaterih ali vseh informacij, ustvarja sodbo o položaju podjetja v sporu z drugimi strankami pri zadevah, ki se tičejo rezervacije, pogojne obveznosti ali pogojnega sredstva in v takšnih primerih podjetju ni treba razkriti informacij, mora pa razkriti splošno naravo spora skupaj z dejstvom in razlogi, da in zakaj informacije niso razkrite.
- Pomanjkljiva razkritja **državnih pomoči**.
- Razkrivanje **posebnih kategorij stroškov** (če so pomembni).
- Pomanjkljiva razkritja nadomestil za **ključno ravnateljsko osebje** v skupni vrednosti ter po posameznih skupinah.
- **Upravljanje s tveganji**: manjkajo razkritja tveganj, ukrepi za obvladovanje tveganj ali pa iz ocene tveganj ni razvidno, ali gre za tveganja brez ukrepov obvladovanja (inherentna tveganja) ali z ukrepi obvladovanja (preostala tveganja) ali oboje.
- Pomanjkljiva razkritja na področju **emisijских kuponov**.

V zvezi s pomanjkljivim poročanjem na področju okoljskih sprememb in njihovim vplivom na računovodske izkaze Agencija javne družbe že na tem mestu napotuje na ESMA poročilo »The Heat is on¹²«, ki je nastalo v sodelovanju z različnimi evropskimi nadzornimi institucijami.

¹² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-10/ESMA32-1283113657-1041_Report_-_Disclosures_of_Climate_Related_Matters_in_the_Financial_Statements.pdf

Poročilo predstavlja dobre prakse na področju poročanja okoljskih sprememb v računovodskih izkazih, vsebuje kar 22 različnih primerov evropskih javnih družb (po različnih sektorjih izdajateljev, po tematici poročanja, po državah, ipd.).

Agencija pričakuje, da bodo javne družbe z uporabo omenjenega poročila lahko bistveno izboljšale svoja računovodska poročila, ki so na tem področju pomanjkljiva. Največja dodana vrednost so torej praktični primeri, ki prikazujejo, kako naj družbe izboljšajo posamezna področja poročanja (razkritja) hkrati pa prikazujejo tudi posamezne dodatne poudarke, na katere naj bodo družbe posebej pozorne v prihodnje.

Agencija se bo v svojih prihodnjih nadzorih osredotočala tudi na omenjeno področje.

1.3.1.2. Nadzorne ugotovitve ESMA

Javne družbe se lahko seznanijo tudi z vsakoletnim poročilom o opravljenih aktivnostih s strani ESMA in nacionalnih nadzornikov pri pregledu skladnosti **finančnih in nefinančnih informacij v letu 2022**¹³. Poleg tega poročilo vključuje tudi glavne dejavnosti, ki prispevajo k nadzorniškemu usklajevanju na evropski ravni.

EU nadzorniki smo izvedli skupaj 640 pregledov (v letu 2021 711) letnih poročil, pripravljenih v skladu z MSRP, kar predstavlja 16 % EU javnih družb, ki so pripravila letna poročila v skladu z MSRP (v letu 2021 17 %). Od 640 opravljenih pregledov je bilo 600 ex-post pregledov (leta 2021 619). Na podlagi teh pregledov so nadzorniki 225 javnim družbam (leta 2021 250) izdali posamezne ukrepe (38 %, v letu 2021 40 %). Enako kot v preteklosti so bile največje pomanjkljivosti ugotovljene na področjih računovodenja finančnih instrumentov, odpisa nefinančnih sredstev, predstavitev letnih poročil in priznavanja prihodkov.

Med ključnimi ugotovitvami ocene skladnosti z ECEP za leto 2021 v zvezi z letnimi poročili so:

- veliko priložnosti za izboljšanje razkritij področij, povezanih s podnebnimi razmerami,
- potrebno izboljšanje ravni preglednosti pri uporabi zahtev povezanih z ECL in
- izdajatelji so na splošno ustrezno upoštevali priporočila glede COVID-19.

Leta 2022 smo EU nadzorniki preverili skupaj 403 izdajateljev (leta 2021 711) z namenom ocenjevanja razkritij v **nefinančnih poročilih**, kar predstavlja 18 % EU javnih družb, ki so dolžne objaviti nefinančno poročilo (leta 2021 36 %). V primeru kršitev smo nadzorniki izdali ukrepe 100 javnim družbam, kar predstavlja stopnjo ukrepanja 25 % (leta 2021 10 %).

Med ključnimi ugotovitvami ocene skladnosti z ECEP za leto 2021 v zvezi z nefinančnimi poročili so:

- potrebne so pomembne izboljšave pri razkritjih v zvezi s podnebnimi razmerami,
- javne družbe morajo izvesti še določene ukrepe, ki bi jim zagotovili ustrezen nivo poročanja v zvezi s členom 8 Uredbe o taksonomiji, in
- posledice COVID-19 na nefinančnem področju so obravnavane, vendar razkritja niso celovita v zvezi z vplivom pandemije na cilje trajnostnega razvoja.

1.3.2. Finančno poročanje v letu 2024 (letna poročila za poslovno leto 2023) – Pogled naprej

Večina javnih družb svoje izkaze pripravlja v skladu z MSRP, zgolj manjšina v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS). Družbe, ki uporabljate SRS, ste sicer verjetno že seznanjene, da je Komisija za SRS Slovenskega inštituta za revizijo (v nadaljevanju SIR) pripravila predlog sprememb in dopolnitev omenjenih standardov. Kot je to razvidno iz spletne

¹³ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-03/ESMA32-63-1385_2022_Corporate_Reporting_Enforcement_and_Regulatory_Activities_Report.pdf

strani SIR, je Strokovni svet omenjenega instituta na predlog Komisije za SRS-je 15. novembra 2023 sprejel nove SRS, ki jih je poslal v soglasje Ministrstvu za finance in Ministrstvu za gospodarstvo, šport in turizem. Po pridobitvi soglasja bodo SRS v prihodnjem letu (2024) objavljeni v Uradnem listu RS. Svetujemo vam, da spremljate dogajanja glede sprejetja sprememb in dopolnitev SRS prihodnjem letu ter da se na novosti pri poročanju pravočasno pripravite oz. jih pravočasno implementirate v svoje poročanje.

1.4. Poslovni del letnega poročila (nefinančno poročanje)

1.4.1. Nadzorne ugotovitve v letu 2023 – na podlagi poslovnega dela letnih poročil za poslovno leto 2022) – Pogled nazaj

1.4.1.1. Nadzorne ugotovitve Agencije

Enako kot v lanskoletni Okrožnici tudi letos povzemamo nekatere ugotovitve Agencije iz tematskega nadzora glede razkritij na področju trajnostnega poročanja (tokrat iz nabora revidiranih letnih poročil javnih družb za poslovno leto 2022).

- **Izjava o nefinančnem poslovanju**

Izjavo o nefinančnem poslovanju je moralo v okviru poročil za poslovno leto 2022 objaviti 12 javnih družb od skupaj 30 in pri nazoru je bilo ugotovljeno, da so vse družbe omenjeno obveznost izpolnile. Agencija večjih nepravilnosti v zvezi z Izjavo o nefinančnem poslovanju v letnih poročilih za leto 2022 ni zaznala, bi pa družbam svetovala, da v prihodnjih letnih poročilih namenijo še večjo pozornost omenjeni tematiki in v poročilo vključijo čim več jasnih in konkretiziranih informacij s katerimi bodo poročila kvalitetnejša. **Je pa Agencija zaznala, da so Izjave o nefinančnem poslovanju (oz. Trajnostna poročila), ki jih družbe pripravijo v skladu s standardi GRI (Global Reporting Initiative)¹⁴ bolj kakovostne** ter zasnovane bolj pregledno, saj družbe v njih na podlagi GRI standardov bolj sistematično in dosledno sledijo področjem, ki vključujejo vidike okolja, družbe in upravljanja (ESG). Ker gre v teh primerih za poročanje o omenjenih temah na podoben način oz. podobne vsebine, kot so te opredeljene v osnutku Evropskih standardov trajnostnega poročanja ESRS¹⁵, **Agencija pričakuje, da bo prehod na poročanje v skladu z ESRS družbam, ki že sedaj poročajo v skladu z GRI, lažji.**

- **8. člen Uredbe o taksonomiji**

V poslovnem letu 2021 so morale nefinančne družbe vezano na 8. člen [Uredbe o taksonomiji 2020/852](#) (v nadaljevanju Uredba o taksonomiji) razkriti delež gospodarskih dejavnosti, sprejemljivih za taksonomijo in nesprejemljivih za taksonomijo, v skupnih prihodkih, naložbah v osnovna sredstva in naložbah v obratna sredstva, ter kvalitativne informacije iz oddelka 1.2 Priloge I [Uredbe 2021/2178](#)¹⁶, ki so pomembne za to razkritje.

Za poslovno leto 2022 se je obveznost poročanja razširila in sicer, so morale nefinančne družbe, ki so zavezane k objavi Izjave o nefinančnem poslovanju, razkriti ne le taksonomsko (ne)sprejemljivost, ampak tudi taksonomsko usklajenost svojih gospodarskih dejavnosti glede na cilje blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja podnebnim spremembam, pri čemer je potrebno informacije razkriti v skladu s Priloga I in II Uredbe 2021/2178.

¹⁴ GRI je neodvisna mednarodna organizacija, ki je pionir na področju poročanja o trajnostnem razvoju podjetij od leta 1997. Poslanstvo GRI je prek svojih standardov in mreže deležnikov opolnomočiti družbe, da ukrepajo v smeri bolj trajnega gospodarstva in sveta.

¹⁵ European Sustainability Reporting Standards (ESRS)

¹⁶ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2178 z dne 6. julija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo vsebine in prikaza informacij, ki jih morajo razkriti podjetja, za katera se uporablja člen 19a ali 29a Direktive 2013/34/EU, o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih, ter metodologije za izpolnjevanje te obveznosti razkritja (v nadaljevanju Uredba 2021/2178).

Agencija je v okviru lanskoletnega nadzora nad revidiranimi letnimi poročili za leto 2021 ugotovila, da skoraj tretjina družb, ki so bile dolžne razkriti Izjavo o nefinančnem poslovanju, ni poročalo v skladu z 8. členom Uredbe o taksonomiji. Agencija je javne družbe na ugotovitve omenjenega nadzora že opozorila v lanskoletni Okrožnici. Pri letošnjem nadzoru (revidiranih letnih poročil za leto 2022) je Agencija zaznala velik napredek, saj so vse javne družbe, ki so zavezane podati Izjavo o nefinančnem poslovanju, podale tudi informacije na podlagi 8. člena Uredbe o taksonomiji.

Agencija je pri nadzoru nad poročanjem na podlagi 8. člena Uredbe o taksonomiji ugotovila določene pomanjkljivosti in nedoslednosti, ki jih podaja v nadaljevanju, in sicer skupaj z napotki za pravilno poročanje, pri čemer je upoštevala tudi izhodišča iz raziskave, ki jo je pripravila ESMA (glej poglavje 1.4.1.2. te Okrožnice):

a) Kvantitativni podatki (prikaz kazalnikov Prihodki, CapEx in OpEx v obliki tabel iz Priloge II Uredbe 2021/2178)

V skladu z Uredbo o taksonomiji in Uredbo 2021/2178 je potrebno v poročilu, v katerem družba obravnava relevantno področje, prikazati vse tri ključne kazalnike uspešnosti (Prihodki, CapEx in OpEx) v obliki tabel iz Priloge II Uredbe 2021/2178. V primeru, da družbi/skupini določenega kazalnika ni potrebno prikazati (npr. družba nima pomembnih naložb v obratna sredstva pri proizvodih in storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo) Agencija pojasnjuje, da mora družba v poročilo vključiti »prazno tabelo«. Agencija je največjo pomanjkljivost zaznala pri prikazovanju kazalnika OpEx, saj kar 53 % družb in skupin le-tega ni prikazalo.

Agencija je pri nadzoru opazila, da nekatere družbe/skupine niso izpolnile tabele v celoti, nekatere določenih stolpcev/vrstic niso prikazale, itd. Z vidika bralca ali nadzornika je takšen prikaz pomanjkljiv, saj bralcu ni jasno, ali družba podatka nima, ali je ta 0 (nič), ali predstavitev podatka zanj ni smiselna, ali je podatek preprosto pozabila vključiti. Agencija zato družbam svetuje, da pri prikazovanju kazalnikov uspešnosti uporabijo z Uredbo 2021/2178 predpisane tabele in jih v celoti izpolnijo tako, da bodo podatki bralcu razumljivi¹⁷.

Agencija v nadaljevanju navaja informacije oz. podatke, ki jih je več kot 75 % družb izpustilo iz tabel kazalnikov uspešnosti oziroma je bilo polje v tabeli prazno:

- podatek za preteklo leto (leto 2021),
- podatek, koliko odstotkov določena dejavnost prispeva k blažitvi podnebnih sprememb (merila za bistven prispevek in za nebistveno škodovanje),
- podatek, koliko odstotkov določena dejavnost prispeva k prilagajanju podnebnim spremembam (merila za bistven prispevek in za nebistveno škodovanje),
- podatek o minimalnih zaščitnih ukrepih,
- manjkajoče oznake dejavnosti: oznaka O (omogočitevna dejavnost), oznaka P (prehodna dejavnost).

Agencija pričakuje, da boste družbe zahtevane podatke vključevale v svoja poročanja.

b) Kvalitativni podatki (Priloga I Uredbe 2021/2178)

Splošna ugotovitev Agencije pri pregledu kvalitativnih podatkov je, da je poročanje preskromno in bi ga bilo potrebno izboljšati. Agencija predvsem opozarja na podatke iz 1.2.1 točke Priloge I Uredbe 2021/2178, saj je iz nadzora razvidno, da nobena družba niti skupina ni zagotovila sklice na povezane vrstične postavke v finančnih izkazih v zvezi s prihodki in naložbami v osnovna sredstva, ter da velik odstotek družb in skupin (35 %) ni zagotovilo pojasnila o tem,

¹⁷ Družba tako npr. **I. pri številčnem zapisu** zapiše a) izračunano vrednost, ali b) 0, če je izračunana vrednost 0, ali c) oznako "–", če podatka ni; **II. pri besednem zapisu**, ki zahteva odgovor z da/ne zapišejo: a) da ali ne ali b) oznako "–", če podatka ni).

kako so bili prihodki, naložbe v osnovna sredstva in naložbe v obratna sredstva določeni in dodeljeni števcu. Prav tako 70 % zavezancev za poročanje ni pojasnilo, kako so se izognili dvojnemu številu pri dodeljevanju v števcu ključnih kazalnikov uspešnosti za prihodke, naložbe v osnovna in obratna sredstva med gospodarskimi dejavnostmi. Agencija družbe opozarja, da morajo pri vsakem razkritju ključnih kazalnikov uspešnosti razkriti tudi kvalitativne informacije iz Priloge I Uredbe 2021/2178, s katerimi pojasnijo, kako so ključne kazalnike uspešnosti določile.

c) Prostovoljno poročanje

Prostovoljno poročanje o trajnostnih vsebinah¹⁸ (sprejemljivosti za taksonomijo v skladu z Uredbo o taksonomiji) se spodbuja, še posebej če izdajatelji ocenjujejo, da bi vlagatelji tovrstne informacije o družbi šteli za pomembne ali dobrodošle. Vendar pa mora izdajatelj v takšnem primeru razloge za prostovoljno razkritje ustrezno pojasniti. Ob tem se še poudarja, da prostovoljna razkritja izdajatelja ne smejo biti v nasprotju z Uredbo o taksonomiji, razkritja tudi ne bi smela biti vidnejša od informacij, ki jih je družba v skladu z zakonodajo dolžna razkrivati, izdajatelj pa bi moral hkrati zagotoviti informacije glede podlage za razkritje, metode, ki so bile uporabljene v povezavi z razkritji, ter razlago, kako se prostovoljne informacije razlikujejo od informacij, ki jih je izdajatelj dolžan razkrivati.

1.4.1.2. Nadzorne ugotovitve ESMA

Skupek nadzornih ugotovitev s področja trajnostnega poročanja je v letošnjem letu (vezano na preglede revidiranih letnih poročil javnih družb za poslovno leto 2022) pripravila tudi ESMA. ESMA je na podlagi informacij, pridobljenih od nadzornih organov vseh držav članic EU v zvezi z nefinančnim poročanjem nefinančnih podjetij¹⁹ za poslovno leto 2022 dne 25. oktobra 2023 objavila povzetek ugotovitev ([tukaj](#))²⁰. Cilj pregleda je bil ugotoviti kvaliteto razkritij, s katerimi so se nefinančni izdajatelji odzvali na nove poročevalske zahteve, in sicer v posledici tudi vezano na Skupne evropske nadzorniške prioritete v letu 2023, ki smo si jih države članice začrtale v povezavi z razkritji v okviru revidiranih letnih poročil za poslovno leto 2022²¹. Nefinančne družbe, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranih trgih vrednostnih papirjev, so morale namreč v letu 2023 prvič poročati o blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje v skladu z 8. členom Uredbe o taksonomiji.

ESMA bo ugotovitve zgoraj omenjenega povzetka vključila v prihodnje poročilo z nazivom »2023 Corporate Reporting Enforcement and Regulatory Activities Report«²², pri čemer velja omeniti, da ESMA pričakuje, da izdajatelji, njihove revizijske komisije ter revizorji upoštevajo vsakokratne ugotovitve ter priporočila v prihodnjih objavah omenjenih poročil.

V nadaljevanju izpostavljamo zgolj ključne ugotovitve iz ESMA dokumenta:

- I. Razkritje obveznih ključnih kazalnikov uspešnosti:** Skoraj vsi izbrani EU izdajatelji, med tistimi, ki so dejavni v štirih glavnih sektorjih, zajetih v taksonomiji podnebnih sprememb, so razkrili zahtevane ključne kazalnike uspešnosti za uskladitev s taksonomijo (96 % vzorca).
- II. Uporaba in popolnost obveznih predlog za poročanje:** Predloge so bile na splošno uporabljene, vendar so bile pri 30 % vzorca te spremenjene ali pa niso bile v celoti

¹⁸ S tem v zvezi gl. vprašanje št. 7, str. 6 – [Q&A Evropske komisije](#)

¹⁹ Raziskava ne vključuje finančnih družb, za katere so v poročevalskem letu 2023 veljale enake obveznosti poročanja kot v letu pred tem.

²⁰ V raziskavo je bilo vključeno omejeno število družb, ki so bile dolžne poročati v skladu s citirano uredbo, kar pomeni, da je povzetek ugotovitev pripravljen na podlagi reprezentativnega vzorca izbranih EU izdajateljev. Vsaka država članica (njen nadzorni organ) je tako prispevala podatke določenega števila izdajateljev, ki jih je izbrala sama.

²¹ [ESMA32-63-1320 Public Statement on the European Common Enforcement Priorities 2022](#)

²² Zadnje javno objavljeno poročilo (2022) nosi datum 29. 3. 2023 in je dostopno na naslednji povezavi: [ESMA issues its 2022 Corporate Reporting Enforcement and Regulatory Activities Report](#) oziroma [ESMA32-63-1385 2022 Corporate Reporting Enforcement and Regulatory Activities Report.pdf](#)

izpolnjene, kar lahko vpliva na primerljivost razkritih informacij in uporabnikom otežuje dostop do podatkov. Izpostavlja se, da je poročanje obvezno v celotnem obsegu predlog.

III. Razkritje obveznih kvalitativnih informacij: Ugotovljeno je bilo, da je pri več kot 40 % izdajateljev v vzorcu manjkalo vsaj del razkritij obveznih kvalitativnih informacij v zvezi z okoljsko trajnostnimi (sprejemljivimi) dejavnostmi.

IV. Izjema glede pomembnosti: Ključni kazalnik uspešnosti OpEx je bil najpogostejše neporočani kazalnik uspešnosti (4 % vzorca), ali pa je bil kazalnik poročan kot 0 (26 % vzorca). V primeru, ko je podjetje uporabilo izjemo glede pomembnosti ključnega kazalnika uspešnosti OpEx (moralo pa bi razkriti druga dodatna razkritja, ki pojasnjujejo uporabo te izjeme) ni bilo mogoče ugotoviti, ali so podjetja uporabo izjeme temeljila na podlagi pravih razlogov.

V. Ostale ugotovitve glede nepravilnosti: preglednost pri izogibanju dvojnega štetja, (ne)usklajenost s finančnim poročanjem.

Agencija ugotavlja, da je pri nadzoru nad poročanjem o taksonomiji pri javnih družbah v Sloveniji ugotovila podobne pomanjkljivosti in nedoslednosti, ki so bile ugotovljene v raziskavi, ki jo je izvedla ESMA na ravni EU, kar je razvidno iz prejšnjega poglavja te Okrožnice.

Namen izpostavljanja ključnih ugotovitev (na podlagi ocene kakovosti razkritij), tako s strani Agencije kot tudi ESME je, da se zavezancem za poročanje predstavi ugotovitve, ter se jih napoti na dele, v katerih morajo poročanje nujno izboljšati. Zato na tem mestu dodatno pojasnjujemo, da so bile gornje ugotovitve upoštevane tudi pri oblikovanju bodočih ESMA nadzornih prioritet, zaradi česar ste bili na objavo rezultatov raziskave na ESMA spletni strani obveščeni tudi v okviru poglavja 1.2.2., ko smo v segmentu nefinančnega poročanja predstavljali ESMA nadzorne prioritete (ECEP 2023).

Agencija se zaveda, da je pred družbami glede razkritij v skladu z Uredbo o taksonomiji še ogromno izzivov, vendar je prepričana, da bodo družbe s pomočjo vseh napotkov tako s strani zakonodajalcev kot tudi nadzornikov, predvsem pa zaradi lastnih izkušenj in angažmaja v prihodnje zagotavljala razkritja, ki bodo kvalitetnejša.

1.4.2. Nefinančno poročanje v letu 2024 (letna poročila za poslovno leto 2023) – Pogled naprej

Po tem, ko sklop poročanja o trajnosti v okviru Izjave o nefinančnem poslovanju iz 70.c člena in dvanajstega odstavka 56. člena [ZGD-1](#)²³ v letu 2023 ni vključeval sprememb glede na leto pred tem, so spremembe poročanja na podlagi 8. člena Uredbe o taksonomiji "stalnica". Če je v letošnjem letu 2023 veljalo, da so se obveznosti poročanja nefinančnih družb glede na leto pred tem razširile²⁴ (govora je torej o letnem poročilu za leto 2022), je za finančne družbe veljalo, da je bil njihov obseg poročanja o trajnosti v letu 2023 enak, kot je zanje veljal leto pred tem. V letu 2024 bo situacija obrnjena, saj bodo nefinančne družbe vezano na Uredbo o taksonomiji poročale v enakem obsegu kot lani, finančnim družbam pa se bo obseg zahtevanih razkritij povečal. V okviru revidiranih letnih poročil za poslovno leto 2023 bodo tako v prihodnjem letu finančne družbe na podlagi petega odstavka 10. člena Delegirane uredbe 2021/2178 dodatno poročale ključne kazalnike uspešnosti in sicer, vključno z vsemi spremnimi informacijami, ki jih je treba razkriti v skladu s prilogami III, V, VII, IX in XI Delegirane uredbe 2021/2178.

²³ Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10 in 75/23, v nadaljevanju ZGD-1).

²⁴ Nefinančne družbe so morale na podlagi četrtega odstavka 10. člena Delegirane uredbe 2021/2178 prvič razkriti ključne kazalnike uspešnosti, in sicer vključno z vsemi spremnimi informacijami, ki jih je treba razkriti v skladu s prilogama I in II Delegirane uredbe 2021/2178.

Agencija v tem delu Okrožnice družbe seznanja tudi z novimi merili taksonomije in s tem povezanimi razkritji, ki jih je Evropska komisija dne 21. 11. 2023 objavila v Uradnem listu EU in vključujejo posodobitve obveznih poročevalskih predlog, določajo tehnične kriterije postopkov za dodatne dejavnosti za prva dva okoljska cilja ter uvajajo tehnične kriterije postopkov in s tem povezane obveznosti poročanja za dejavnosti, ki sledijo preostalim štirim okoljskim ciljem:

- [Delegirana Uredba Komisije \(EU\) 2023/2485](#) z dne 27. junij 2023 o spremembi Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 z določitvijo dodatnih tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da določene gospodarske dejavnosti bistveno prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, in za ugotavljanje, ali te gospodarske dejavnosti ne škodujejo bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev ter
- [Delegirana Uredba Komisije \(EU\) 2023/2486](#) z dne 27. junij 2023 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k trajnostni rabi ter varstvu vodnih in morskih virov, prehodu na krožno gospodarstvo, preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja ali varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov, in za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev, ter o spremembi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 glede posebnih javnih razkritij za te gospodarske dejavnosti.

Agencija družbam svetuje, da se seznanim z njihovo vsebino.

1.5. Razkritja glede tveganj povezanih s kibernetскими napadi

Nekaj malega pojasnil o gornji temi je Agencija v Okrožnico vključila že lani. Tokrat velja uvodoma dodati, da je ESMA med svoje prednostne strateške nadzorne naloge²⁵ poleg področja trajnosti uvrstila tudi področje kibernetских tveganj in digitalne odpornosti. S tem je začrtala (gl. objavo [tukaj](#)) pričakovanje, da bomo tudi EU nadzorni organi večji poudarek namenili krepitvi upravljanja kibernetских tveganj, in sicer tudi skozi naše nadzorne aktivnosti.

Nove strateške nadzorne naloge ESMA bodo začele veljati leta 2025, hkrati z Uredbo o digitalni operativni odpornosti - DORA²⁶, katera sicer zadeva (zgolj) finančne subjekte EU. Ta časovni okvir naj bi nadzornikom in finančnim družbam v državah članicah zagotovil dovolj časa, da se pripravijo na izpolnjevanje novih zakonodajnih zahtev. Medtem bodo organ ESMA in pristojni nacionalni organi opravili pripravljalo delo, s katerim bodo načrtovali in oblikovali nadzorne dejavnosti, ki jih bodo izvajali v okviru te prednostne naloge.

DORA javne družbe neposredno ne zadeva. Povedano še drugače, uredba ne predvideva uporabe za javne družbe kot take oz. za družbe, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu. Se bo pa DORA uporabljala npr. za kreditne institucije, zavarovalnice, pozavarovalnice, kot tudi npr. za družbe iz siceršnjega nabora subjektov nadzora Agencije (kot so npr. investicijske družbe, družbe za upravljanje, centralne depotne družbe, itd.), vendar pa torej ne na podlagi dejstva, da se z vrednostnimi papirji družbe trguje na organiziranem trgu, pač pa iz razloga, ker gre za subjekte finančnega sektorja, katerega ranljivost lahko predstavlja sistemska tveganja vsakega finančnega sistema, zaradi česar je v tem oziru dodatno regulirana z omenjenim predpisom.

Ne glede na zgoraj zapisano je Agencija, kot vam je bilo to pojasnjeno že v lanskoletni Okrožnici, področje kibernetiske varnosti ter razkritij s tem v zvezi kot pomembno prepoznala tudi v luči obvladovanja tveganj javnih družb. Informacije s tem v zvezi javne družbe praviloma podrobneje razkrivajo investicijski javnosti predvsem v okviru revidiranih letnih poročil.

²⁵ Union Strategic Supervisory Priorities (USSPs)

²⁶ Govora je o [Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in spremembi uredb \(ES\) št. 1060/2009, \(EU\) št. 648/2012, \(EU\) št. 600/2014 in \(EU\) št. 909/2014](#), ki se bo začela uporabljati 17. januarja 2025.

Agencija je zato z namenom pridobiti oceno o ustreznosti naslavljanja oz. zagotavljanja transparentnosti na omenjenem področju poleti letošnjega leta javne družbe zaprosila za izpolnitev vprašalnika o tveganjih s področja informacijske tehnologije. V spremnem dopisu k vprašalniku smo vam pojasnili, da bodo pridobljene informacije varovane kot zaupne, zato jih na način, da bi se v njih lahko prepoznala posamezna družba, ne razkrivamo oz. komentiramo.

Pač pa Agencija v nadaljevanju povzema nekatere splošne ugotovitve (izhajajoč tudi iz vsebin javno objavljenih revidiranih letnih poročil javnih družb za poslovno leto 2022), ki, ko gre za področje razkritij povezanih z naslavljanjem predmetnega tveganja, javnim družbam lahko podajajo koristne usmeritve o tem, kako v okviru poročanja vlagateljem zagotoviti ustrezne oz. potrebne informacije, da bodo ti lahko sami ocenili sposobnosti obvladovanja IT tveganj javne družbe oz. njihove odpornosti na digitalnem področju. Vprašanja iz vprašalnika namreč nakazujejo na vidike pogleda na obravnavano tveganje, ter na to, kakšne vsebine s tem v zvezi v letnih poročilih lahko iščejo tudi vlagatelji.

1.5.1. Nadzorne ugotovitve Agencije

Velika večina javnih družb prepozna digitalno odpornost kot poslovni izziv, kar je zelo spodbudno. V današnjem poslovanju, ki je skoraj v celoti odvisen od IT rešitev, je namreč potrebno digitalno odpornost obravnavati iz širšega poslovnega in ne zgolj ožjega IT vidika.

Za veliko večino javnih družb digitalno tveganje predstavlja pomembno materialno tveganje, ker lahko vpliva na poslovanje družbe (nedosegljivost, moteno delovanje, grožnje in odškodnine) ali pa predstavlja pomemben del operativnega tveganja. Posledično so IT tveganja tudi podvržena rednemu spremljanju in kvartalnim ocenjevanjem zaradi njihove pomembnosti. To nakazuje na ozaveščenost o resnosti izzivov, povezanih z informacijsko tehnologijo, hkrati pa se od javnih družb tudi pričakuje ustrezen nivo razkrivanja v letnih poročilih (ravno zaradi pomembnosti področja).

Velika večina javnih družb ima vzpostavljene interne procese in notranje kontrole, ki jim omogočajo, da v letnem poročilu prikazujejo kakovostna razkritja na področju digitalne odpornosti. To so predvsem tiste javne družbe, ki so opredelile digitalno odpornost kot pomembno področje pri svojem poslovanju.

Velika večina javnih družb v letnem poročilu razkriva informacije glede digitalne varnosti, obvladovanj IT tveganj in strategiji na omenjenem področju, pri čemer vse postavlja v kontekst svoje širše strategije in poslovnega modela družbe.

Več kot polovica javnih družb v letnem poročilu razkriva vpliv trenutnega poslovnega modela in strategije na digitalna in podatkovna sredstva ter tveganja v letnem poročilu.

Večina družb, ki imajo sprejeto podatkovno strategijo, v letnem poročilu razkriva podatke povezane z njo.

Velika večina družb se zaveda pomembnosti dejavnosti in naložb za zagotavljanje digitalne odpornosti in le-te ustrezno razkrivajo v letnem poročilu.

Zgolj slaba polovica družb v letnem poročilu razkriva posebne podrobnosti o a) IT trendih, ki bi lahko vplivali na poslovanje ter velikost in naravo tveganj digitalne odpornosti, b) vpliv ustreznih notranjih in zunanjih dejavnikov na družbo ter b) podrobne odzivne načrte ali pričakovane spremembe poslovnega modela ali strategije.

Polovica družb pri poslovanju uporablja KPI-je, povezane s spremljanjem IT področja, pri čemer pa ni nujno, da te informacije tudi razkrivajo v letnem poročilu.

Tretjina družb v letno poročilo vključuje poročilo člana uprave odgovornega za področje obvladovanje informacijskih tveganj.

Velika večina družb v letnem poročilu razkriva kako imajo vodstvo in njegovi odbori nadzor nad IT tveganji.

Velika večina družb v letnem poročilu razkriva informacije glede tega, kaj je družba naredila za spodbujanje kulture digitalne varnosti (ali kibernetске varnosti).

Velika večina družb v letnem poročilu razkriva informacije glede tega kateri okviri upravljanja informacijske varnosti so bili sprejeti (npr. ISO/IEC 27001 ali drugi).

Polovica družb v letnem poročilu razkriva informacije glede ustreznih izkušenj članov vodenja ali odborov ter njihova posebna usposabljanja na področju upravljanja informacijske javnosti, nekatere družbe pa navajajo, da s podatki sicer razpolagajo, ni pa nujno, da jih tudi razkrivajo.

Velika večina družb v letnem poročilu razkriva informacije ali je bilo pridobljeno kakršno koli zagotovilo (notranje ali zunanje) glede procesov in struktur, povezanih z IT tveganji. Nekatere družbe s podatki sicer razpolagajo, ni pa nujno, da jih tudi razkrivajo v letnem poročilu.

Manjšina družb v letnem poročilu razkriva informacije ali in kako so bile katere koli ugotovitve iz zunanjih ali notranjih nadzorov vključene v poročevalskem letu ali se načrtuje, da bodo v prihodnosti. Odstotek poročanja je nižji predvsem zaradi navedb družb, da posebnih ugotovitev ni bilo (kar lahko kaže na dvoje ali dobro urejenost področja ali pa na podcenjenost poročanja).

Slaba polovica družb v letnem poročilu razkriva informacije, kako so povezana IT tveganja s strateškimi cilji družbe.

Polovica družb v letnem poročilu razkriva tudi informacije glede nagnjenosti k tveganju pri poročanih IT tveganjih.

Velika večina družb v letnem poročilu razkriva informacije glede ukrepov in dejavnosti, sprejetih za zmanjšanje poročanih tveganj. Odgovori kažejo na to, da večina družb uporablja proaktivne pristope pri obvladovanju različnih tveganj in jih tudi razkriva v letnem poročilu.

Več kot polovica družb v letnem poročilu razkriva informacije o scenarijih neprekinjenega poslovanja (opis predpostavk, vpliv, stroški, ipd.).

Polovica družb v letnem poročilu razkriva informacije o spremembah IT tveganj glede na preteklo leto. Družbe, katerih področje IT ne predstavlja pomembnega področja, teh informacij seveda ne razkrivajo, prav tako družbe, pri katerih ni prišlo do bistvenih sprememb IT tveganj glede na preteklo leto.

Tretjina družb v letnem poročilu razkriva informacije o naravi morebitnih IT incidentov, ki so se zgodili v poročevalskem letu. Večina družb je odgovorila, da ni beležila nobenih incidentov. Slednje lahko kaže na dvoje ali dobro urejenost področja ali pa na podcenjenost poročanja s tem v zvezi.

Tretjina družb, ki je v letnem poročilu razkrivala informacije o naravi morebitnih IT incidentov, ki so se zgodili v poročevalskem letu, ni podala podrobnih pojasnil o teh učinkih (družbe so navajale, da ni bilo pomembnih finančnih učinkov).

Vse družbe, ki so v letnem poročilu razkrivale informacije o naravi morebitnih IT incidentov, in ki so se zgodili v poročevalskem letu, so poročale hkrati o sprejetih ukrepih in izboljšavah za obvladovanje/preprečevanje IT incidentov (izobraževanje zaposlenih, posodobitev programske opreme, prilagoditve obstoječih varnostnih struktur ter uvedbo novih postopkov

ali ukrepov, ki so usmerjeni v zmanjševanje podobnih tveganj, ki bi se lahko pojavili v prihodnosti), kar ocenjujemo kot pozitivno.

Kot je razvidno iz zgornjih ugotovitev, javne družbe informacije glede obvladovanja IT tveganj v določenih segmentih razkrivajo bolj podrobno, v ostalih manj, in sicer kljub temu, da imajo podatke npr. na voljo. Mnenje Agencije je, da bi naj družba v primeru, ko je področje Informacijske komunikacijske tehnologije (IKT) opredelila kot materialno, razkritja s tem v zvezi v večjem obsegu zagotovila tudi v letnem poročilu.

Ob tem Agencija še posebej poudarja, da v kolikor bodo družbe beležile incidente, ki bi lahko imeli pomemben vpliv na poslovanje družbe oz. vrednostni papir izdajatelja, velja, da so javne družbe o njih dolžne nemudoma poročati po postopku objave notranje informacije, nadalje pa so informacije s tem v zvezi dolžne razkriti tudi v obliki ustreznih razkritij v letnem poročilu.

V pomoč pri pripravi ustreznih razkritij je družbam morda lahko tudi gradivo Financial Reporting Council (FRC) z naslovom Digital Security Risk Disclosure²⁷, ki vsebuje tudi praktične primere razkritij. Posebno poročilo s primeri je na voljo tudi za banke²⁸.

Agencija bo v okviru prihodnjih nadzorov posebno pozornost namenjala razkritjem javnih družb v zvezi z IKT.

1.6. POLITIKA RAZNOLIKOSTI

Spodbujanje uravnotežene spolne zastopanosti v poslovodnih in nadzornih organih gospodarskih družb je v zadnjih letih v ospredju korporativnega upravljanja družb, s krepitvijo nefinančnega poročanja družb pa se veča tudi obseg poročanja glede obstoja ter izvajanja politike raznolikosti v družbah. O predmetnem bo nekaj več govora v poglavju 2.2. te Okrožnice, saj bo predmetno področje s prihodnjo spremembo ZGD-1 deležno nekaterih sprememb. **Na tem mestu pa se posvečamo predvsem ugotovitvam Agencije glede poročanja javnih družb v okviru razkritij v letnih poročilih za poslovno leto 2022. Tem dodajamo nekatere napotke, s katerimi naj javne družbe izboljšajo svoja razkritja na tem področju.**

Agencija je pri nadzoru letnih poročil za poslovno leto 2022 ugotovila, da nekatere družbe **premalo oziroma pomanjkljivo poročajo o politiki raznolikosti**. Iz zgoraj navedenega razloga Agencija javnim družbam pojasnjuje, da določba 7. točke petega odstavka 70. člena ZGD-1 govori o tem, kaj morajo zavezanci v izjavo o upravljanju družbe zapisati, **in sicer če politiko raznolikosti IZVAJAJO in kaj v primeru, ko politike raznolikosti NE IZVAJAJO.**

Če družba politiko raznolikosti **IZVAJA** mora:

- 1) opisati politiko,
- 2) navesti cilje politike,
- 3) navesti način, kako politiko izvaja in,
- 4) navesti dosežene rezultate.

Nato pa glede raznolikosti z vidika spolov navesti:

- 5) razmerje obeh spolov (mora biti primerno glede na velikost družbe),
- 6) cilje, ki jim družba sledi, in
- 7) vplive na postopke izbire članov organov vodenja ali nadzora družbe ter druge postopke v družbi.

V primeru, da družba izvaja politiko raznolikosti mora v skladu z določbo 7. točke petega odstavka 70. člena ZGD-1 v letnem poročilu v izjavo o upravljanju pri opisu politike, ki jo izvaja navesti vseh 7 zgoraj navedenih točk.

²⁷ https://media.frc.org.uk/documents/FRC_Lab_Report_Digital_Security_Risk_Disclosure.pdf

²⁸ https://media.frc.org.uk/documents/FRC_Lab_Report_Digital_Security_Risk_Disclosure_-_Example_Bank.pdf

Če družba politiko raznolikosti **NE IZVAJA** mora družba:

- 1) obrazložiti zakaj politike raznolikosti ne izvaja ter
- 2) navesti, kdaj in
- 3) kako bo družba oblikovala politiko raznolikosti.

V primeru, da družba politike raznolikosti ne izvaja, mora družba navesti vse 3 zgoraj navedene točke.

Agencija družbe opozarja, da bodo pri opisu politike pozorni na vse zgoraj navedene točke, predvsem pa na navedbo razmerja obeh spolov v organih vodenja ali nadzora družbe, ki je primerno za družbo glede na njeno velikost, cilje, ki jim družba sledi.

Agencija družbe tudi opozarja, da bo v naslednjem nadzornem ciklu (pri pregledu letnih poročil za leto 2023) v primeru pomanjkljivih informacij iz 7. točke petega odstavka 70. člena ZGD-1 ukrepala v skladu s svojimi pristojnostmi.

Ker so na področju razkritij glede politike raznolikosti v prihodnosti napovedane spremembe (s tem v zvezi gl. naslednje poglavje te Okrožnice), vam tudi v okviru tega poglavja svetujemo, da zakonodajo glede obravnavanega dosledno spremljate in pravočasno implementirate v okviru svojega poslovanja oz. poročanja.

2. PRENOS DIREKTIVE GLEDE POROČANJA PODJETIJ O TRAJNOSTNOSTI²⁹ TER NEKATERIH DRUGIH EVROPSKIH DIREKTIV V SLOVENSKI PRAVNI RED (PREDLOG ZGD-1M)

Z novelo (osnutkom) [Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah](#) (v nadaljevanju ZGD-1M)³⁰ bodo v slovenski pravni red prenesene:

- i. [Direktiva \(EU\) 2022/2464 Evropskega parlamenta in sveta z dne 14. decembra 2022 o spremembi Uredbe \(EU\) št. 537/2014, Direktive 2004/109/ES, Direktive 2006/43/ES in Direktive 2013/34/EU glede poročanja podjetij o trajnostnosti](#) (v nadaljevanju CSRD);
- ii. [Direktiva \(EU\) 2022/2381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepih](#) in
- iii. [Direktiva \(EU\) 2021/2101 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2021 o spremembi Direktive 2013/34/EU glede razkritja davčnih informacij v zvezi z dohodki s strani nekaterih podjetij in podružnic.](#)

2.1. CSRD

V letu 2023 je bilo veliko govora o CSRD, ki je bila v Uradnem listu Evropske unije objavljena dne 16. 12. 2022. Nanjo smo vas opozorili že v lanski Okrožnici, tokrat dodajamo aktualnosti.

CSRD, mora biti v slovenski pravni red, v [ZGD-1](#), prenesena do 6. julija 2024, pri čemer je ZGD-1M še v zakonodajnem postopku. V letu 2024 javne družbe, ki so dolžne poročati v skladu s 70.c členom in dvanajstim odstavkom 56. člena ZGD-1, vezano na CSRD tako še ne bodo zavezane k novim obveznostim, bodo pa morale novosti upoštevati v letu 2025, ko bodo

²⁹ Obstoječe besedilo predloga ZGD-1M uporablja besedo »trajnostnost« in ne »trajnost«, saj je takšen uraden prevod besede »sustainability« v CSRD, katera je prenesena v osnutek omenjenega slovenskega predpisa. Ne glede na zapisano Agencija uporablja izraz trajnost.

³⁰ Agencija v tej Okrožnici ne povzema vseh novosti, ki jih bo prinesla novela ZGD-1M, in sicer predvsem iz dveh razlogov: ker bi tako obsežna vsebina presegala namen te Okrožnice (obsežnost sprememb), ter zato, ker je zakon še v zakonodajnem postopku (možne spremembe osnutka predlaganega predpisa). Bralec naj se zato v tem delu ne zanaša na to, da bo s tem v zvezi na tem mestu pridobil vse informacije (informacije o vseh novostih) kot tudi ne na to, da so/bodo določbe iz osnutka ZGD-1M (EVA 2023-2180-0042) v identični vsebini tudi de facto stopile v veljavo. Agencija želi v okviru tega dela Okrožnice javne družbe, ki jih bodo spremembe zadevale, predvsem spodbuditi, da dogajanje s tem v zvezi spremljajo.

pripravljale in objavljale revidirana letna poročila za poslovno leto 2024. Glede na zapisano se javnim družbam svetuje, da se s CSRD, nadalje pa tudi z ZGD-1M, seznanite, prihajajoče spremembe pa čim prej presodite tudi v luči aktivnosti, ki jih boste s tem v zvezi morale izvesti (pripravljalno obdobje na nove obveznosti poročanja, ki bodo torej zadevale že razkritja vezana na poslovno leto 2024). Predlaga se, da se z vsebino seznanite tudi tiste javne družbe, ki Izjave o nefinančnem poslovanju niste bile dolžne pripravljati/objavljati, saj CSRD postopno širjenje obveznosti nefinančnega poročanja terja tudi od preostalih javnih družb.

V nadaljevanju na kratko povzemamo nekaj ključnih vsebinskih novosti, ki se nanašajo na implementacijo CSRD. Te je mogoče strniti v nekaj glavnih sklopov ukrepov, ki naj bi z zagotavljanjem večje preglednosti gospodarskih dejavnosti družb prispevale k preusmerjanju kapitala v trajnostno rast, hkrati pa naj bi povečale zavedanje o nujnosti obvladovanja trajnostnih tveganj gospodarskih družb.

Glavne novosti je mogoče strniti v ukrepe, ki bodo zadevali oz. zagotavljali:

- širši krog zavezancev za poročanje (širjenje poročanja na vse velike družbe, z določenim časovnim zamikom pa tudi na majhne in srednje družbe, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu),
- večji obseg informacij o katerih bo potrebno poročati (podrobnejše poročanje),
- enotnejše poročanje v skladu z Evropskimi standardi trajnostnega poročanja (ESRS)³¹,
- objavo trajnostnih informacij v enotni elektronski obliki znotraj poslovnega poročila (primerljivost informacij),
- revizorjev pregled poročil o trajnosti, in sicer na način in pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje, pri čemer predlog ZGD-1M s tem v zvezi predvideva, da bo omenjeno poročilo lahko revidiral tudi revizor, ki ni isti, kot revizor, ki opravlja pregled preostalih delov letnega poročila.

Po novem bodo družbe skladno z gornjim dolžne pripravljati t. i. Poročilo o trajnosti (oz. Trajnostno poročilo). To bo nadomestilo Izjavo o nefinančnem poročanju, **pri čemer pa ne bo prišlo zgolj do preimenovanja Izjave v Poročilo, pač pa tudi do spremembe obsega razkritij**, ki bodo povezana z vprašanjem družbene odgovornosti podjetij z vidika okoljskih in družbenih/socialnih vprašanj. Tako bo Poročilo o trajnosti precej obsežnejše in bo podajalo boljšo informacijo o tem, kako družbe trajnostno poslovanje vključujejo v svoj poslovni model. **Hkrati bo zagotavljalo boljšo primerljivost med družbami, in sicer tudi zaradi enotne elektronske oblike poročila, katero bo sledilo Evropskim standardom trajnostnega poročanja (ESRS).**

Predvideva se, da bo elektronska oblika poročanja v skladu z Uredbo o ESEF veljala tudi za Poročilo o trajnosti, ki bo del poslovnega poročila, in sicer predvidoma vključno z razkritji v skladu z 8. členom Uredbe o taksonomiji. Naj ob tem še dodamo, da predlog 7. člena ZGD-1M, kot je zapisan sedaj, predložitve letnih poročil v skladu z Uredbo o ESEF, pomeni v elektronski obliki, po novem predvideva tudi, ko gre za predložitve poročila AJPES. Če oz. ko bo prišlo do implementacije navedenega, tako ne bo več prihajalo do "razlikovanj" med letnimi poročili, ki ste jih javne družbe v AJPES predložile v .pdf formatu in letnimi poročili, ki jih javne družbe že sedaj objavljate na podlagi Uredbe o ESEF v elektronskem formatu, pač pa bo navedena "nedoslednost"³² odpravljena, isti oz. enak dokument družbe pa bo tako predložen v oba poročilna sistema (AJPES in INFO HRAMBO).

³¹ European Sustainability Reporting Standards (ESRS)

³² Agencija besedo "nedoslednost" uporablja predvsem v luči prehoda na digitalizacijo, ko vsi predpisi nujno ne uspejo sočasno slediti omenjenemu prehodu, in sicer za različne nabore/vrste gospodarskih družb.

Prikaz časovnice začetka uporabe CSRD glede na predlog ZGD-1M (29. člen)³³:

POROČANJE V LETU 2024

- Javnim družbam (subjekti javnega interesa so tudi družbe, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev) se svetuje, da leto 2024 posvetijo pripravljalnim ukrepom za pripravo na nove obveznosti poročanja v letu 2025.

POROČANJE V LETU 2025

- subjekti javnega interesa, katerih povprečno število zaposlenih v poslovnem letu je na bilančni presečni dan večje od 500, in
 - subjekti javnega interesa, ki so obvladujoča družba skupine, katere povprečno število zaposlenih v poslovnem letu je na dan bilance stanja na konsolidirani podlagi večje od 500
- bodo morale za poslovna leta, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, poročati v skladu z določbami spremenjenega 70.c in novega 70.č člena ZGD-1.

POROČANJE V LETU 2026

- velike družbe, razen tiste iz prve točke prejšnjega okenca,
 - obvladujoče družbe skupine, razen tiste iz druge točke prejšnjega okenca
- bodo morale za poslovna leta, ki se začnejo 1. januarja 2025 ali pozneje, poročati v skladu z novostmi iz določbe spremenjenega 70.c in novega 70.č člena zakona. ZGD-1M.

POROČANJE V LETU 2027

- majhne in srednje družbe, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, razen za mikro družbe,
 - majhne in nekompleksne institucije iz 145. točke prvega odstavka 4. člena Uredbe 575/2013/EU, pod pogojem, da gre za veliko družbo oziroma majhno ali srednjo družbo, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, ki ni mikro družba,
 - lastne zavarovalnice in pozavarovalnice po zakonu, ki ureja zavarovalništvo pod pogojem, da gre za veliko družbo oziroma majhno ali srednjo družbo, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, ki ni mikro družba
- bodo morale za poslovna leta, ki se začnejo 1. januarja 2026 ali pozneje, poročati v skladu z določbami spremenjenega 70.c in novega 70.č člena ZGD-1.

POROČANJE V LETU 2029

- Določbe novega 70.d in 683.b člena zakona se začnejo uporabljati za poslovna leta, ki se začnejo 1. januarja 2028 ali pozneje.

³³ Bralec naj prikaz razume zgolj kot pripomoček za spremljanje novosti pri poročanju, pri čemer se mora zavedati, da je veljavna zakonodaja tista, ki družbi narekuje obveznosti s tem v zvezi. Zavedanje je še posebej pomembno iz razloga, ker gre za zakonodajo, ki je še v sprejemanju oz. še ni v veljavi.

ZGD-1M pričetek uporabe določb o trajnostnem poročanju za majhne in srednje družbe, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, načrtuje s poslovnim letom, ki se začne 1. januarja 2026 ali pozneje. Ob tem pa za omenjene družbe predlog predpisa (prehodna določba 30. člena ZGD-1M) predvideva prehodno obdobje za pripravo na Poročila o trajnosti, v katerem naj jim poročila ne bi bilo potrebno pripraviti, morale pa bodo o razlogih za navedeno podati pojasnila (velja za poslovna leta pred 1. januarjem 2028).

Nadalje, določba 31. člena ZGD-1M predvideva: Družba, ki je zavezana pripraviti Poročilo o trajnosti oziroma konsolidirano poročilo o trajnosti, lahko v prvih treh letih od začetka nastanka obveznosti poročanja zanjo, kadar niso na voljo vse potrebne informacije o vrednostni verigi, pojasni, kaj je storila za njihovo pridobitev, zakaj vseh potrebnih informacij ni bilo mogoče pridobiti in kako jih namerava pridobiti v prihodnje. S tem prehodnim členom se določa prehodno obdobje za vključitev informacij o vrednostni verigi družbe v Poročilo o trajnosti. Družba, ki je zavezana pripraviti Poročilo o trajnosti oziroma konsolidirano poročilo o trajnosti, bo lahko v omenjenih prvih treh letih, kadar ne bo imela na voljo vseh potrebnih informacij o vrednostni verigi, pojasnila, kaj je storila za njihovo pridobitev, zakaj vseh potrebnih informacij ni bilo mogoče pridobiti in kako jih namerava pridobiti v prihodnje. Namen določbe je zagotoviti družbam dovolj časa za prilagoditev ukrepom, zato naj bi triletno obdobje veljalo za vse kategorije družb, ki so zavezane pripraviti Poročilo o trajnosti (torej za vse obveznosti iz 70.c, 70.č, 70.d in 680.b člena ZGD-1), z upoštevanjem različnega začetka uporabe določb za različne subjekte predloga ZGD-1M.

2.2. Direktiva 2022/2381 o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepih

Velja pojasniti, da ima direktiva ambicijo spodbujati družbe k doseganju bolj uravnotežene zastopanosti žensk in moških na najvišjih vodilnih mestih večjih gospodarskih družb, med katere (med drugim) sodijo tudi družbe, ki kotirajo na borzi, imajo več kot 250 zaposlenih, katerih čisti prihodek od prodaje presega 50.000.000 evrov ali vrednost aktive presega 43.000.000 evrov (velike borzne družbe). Po implementaciji direktive bodo morale (glede na trenutni predlog ZGD-1M) velike borzne družbe v svoji politiki raznolikosti, ki bo nujen dokument za družbe zavezanke, določiti cilj glede deleža spolne zastopanosti, ki ga bo družba zasledovala. Pri določanju cilja družbe ne bodo imele povsem "prostih rok", saj bodo morale slediti izpolnitvi enega izmed dveh možnih ciljev, in sicer a) vsaj 40-odstotno zastopanost manj zastopanega spola med člani organa nadzora ali b) vsaj 33-odstotno zastopanost manj zastopanega spola skupno med člani organov vodenja in nadzora ter izvršnimi direktorji. Izbrani cilj bo morala družba doseči do 30. junija 2026³⁴.

Poleg obveznosti razkrivanja oz. določanja zavez glede zagotavljanja deležev spolne zastopanosti zgoraj omenjena direktiva (v posledici tudi ZGD-1M) predvideva tudi posledice, ki bodo lahko zadevale družbo, v kolikor ta ciljev spolne zastopanosti ne bo izpolnjevala. V takšnem primeru bo družba morala prilagoditi izbirni postopek kandidatov za imenovanje ali izvolitev v organe vodenja in nadzora ter za izvršne direktorje. Neizbrani kandidat manj zastopanega spola bo lahko od družbe zavezanke, ki ne bo izpolnjevala ciljev glede deležev spolne zastopanosti, zahteval podatke o samem izbirnem postopku. V postopku pred sodiščem, pri zagovorniku načela enakosti, pristojni inšpekciji ali drugem postopku bo lahko neizbrani kandidat zahteval presojo ustreznosti izbirnega postopka, družba pa bo morala dokazati, da izbirni postopek ni bil kršen.

Predlog ZGD-1M ureja tudi obveznosti poročanja o spolni zastopanosti članov organov vodenja in nadzora ter izvršnih direktorjev, določa organ za spodbujanje, analiziranje, spremljanje in podpiranje uravnotežene spolne zastopanosti omenjenih organov, ter dopolnjuje kazenske določbe s področja zagotavljanja spolne zastopanosti.

³⁴ Agencija glede zadevnega omenja pobude, ki podpirajo prostovoljno doseganje ciljev spolne zastopanosti v organih družb že pred koncem junija 2026, kamor sodi npr. [pobuda Združenja nadzornih svetov](#), kateri so se pridružili tudi nekateri drugi subjekti oz. družbe.

2.3. Direktiva 2021/2101 o spremembi Direktive 2013/34/EU glede razkritja davčnih informacij v zvezi z dohodki s strani nekaterih podjetij in podružnic

Področja omenjene direktive se Agencija v tej Okrožnici vsebinsko ne bo podrobneje dotikala, saj za "interpretacijo" davčnega področja Agencija neposredno ni pristojna. Obravnavana direktiva, kar zadeva določitev subjektov poročanja, tega tudi ne veže na status javne družbe kot take, pač pa dejansko na konsolidiran prihodek družb.

Ne glede na zapisano predmetno direktivo omenjamo, in sicer predvsem iz razloga, ker naj bi bilo po predlogu ZGD-1M poročilo v zvezi z dohodki sestavni del letnega poročila, ter tudi zato, ker se predvideva, da naj bi Evropska komisija z izvedbenim aktom določila skupno predlogo za strojno berljivo elektronsko obliko poročanja. Agencija o zadevnem (načrtih Evropske komisije s tem v zvezi) nima informacij, možno pa je, da bo predmetno poročanje sledilo siceršnji obliki poročanja revidiranih letnih poročil v elektronskem formatu (skladno oz. po vzoru Uredbe o ESEF). Iz preambule (15) omenjene direktive je namreč razbrati, da bo morala Evropska komisija pri pripravi predloge za poročanje upoštevati napredek na področju digitalizacije in dostopnosti informacij, in sicer zlasti v zvezi z razvojem enotne točke dostopa do informacij v EU.

2.4. Osnutek delegirane direktive o spremembi Direktive 2013/34/EU z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS

Iz sklopa posegov v ZGD-1³⁵ Agencija sklepno omenja še osnutek v naslovu tega poglavja omenjene direktive, s katero se ob upoštevanju vpliva inflacije predlaga povišanje pragov za določitev kategorije velikosti podjetja, saj ti pragovi niso bili spremenjeni že od leta 2013.

Pragove za določitev kategorije velikosti podjetja določajo drugi, tretji in četrti ter posredno peti odstavek 55. člena ZGD-1, zato bo treba po morebitnem sprejetju delegirane direktive, ki je načrtovano do konca leta 2023, tudi ta člen uskladiti z evropskim pravnim redom. Za mikro družbo se predlagata novi merili, in sicer, da čisti prihodki od prodaje ne presegajo 875.000 eurov in da vrednost aktive ne presega 437.500 eurov. Za majhno družbo se predlagata novi merili, da čisti prihodki od prodaje ne presegajo 10.000.000 eurov in da vrednost aktive ne presega 5.000.000 eurov. Predlagani sta tudi novi merili za srednjo družbo, in sicer da čisti prihodki od prodaje ne presegajo 50.000.000 eurov in da vrednost aktive ne presega 25.000.000 eurov. Predlagana so tudi nova merila za določitev velike družbe.

Predlog osnutka delegirane direktive predvideva, da se bodo določbe uporabljale od 1. januarja 2024 za poslovna leta, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje. Predlagano je tudi, da bo treba določbe nacionalne zakonodaje s predlogom direktive uskladiti najpozneje v 12 mesecih od začetka njene veljavnosti.

3. EVROPSKI STANDARDI POROČANJA O TRAJNOSTNEM RAZVOJU (ESRS)

31. julija 2023 je Evropska komisija, po tehničnem nasvetu EFRAG³⁶, objavila ESRS³⁷, ki jih bodo uporabljale družbe, za katera velja CSRD oz. ZGD-1, ko bo direktiva CSRD implementirana vanj. Sprejeti standardi zajemajo okoljsko, socialno in področje upravljanja, in sicer vključno s podnebnimi spremembami, biotsko raznovrstnostjo in človekovimi pravicami. Vlagateljem zagotavljajo informacije za razumevanje vpliva podjetij, v katera vlagajo, na trajnostni razvoj, pri čemer zasledujejo visoko stopnjo skladnost s svetovnimi standardi, s čimer naj bi se preprečevalo podvojeno poročanje družb o trajnosti.

³⁵ Zapis je povzet iz gradiva, dostopnega [tukaj](#), stran 3.

³⁶ European Financial Reporting Advisory Group

³⁷ European Sustainability Reporting Standards

Osnutek standardov, ki so bili že sprejeti, niso pa še bili prevedeni v vse evropske jezike in posledično še ne objavljeni v Evropskem uradnem listu, so dostopni [tukaj](#). Glede na javno dostopne informacije naj bi bili ESRS v uradnem listu EU objavljeni do konca leta 2023, pri čemer naj bi stopili v veljavo s 1. januarjem 2024. Ob tem velja, da naj bi Evropska komisija do 30. junija 2024 v delegiranih aktih standarde določila tudi še za posamezne sektorje, pri čemer je Agencija zasledila, da naj bi v tem delu prišlo do odloga sprejema omenjenih standardov za dve leti (pomeni do konca junija 2026). Zadevno je razumeti iz načrta dela Evropske komisije za leto 2024 (gl. [tukaj](#), stran 8-9, točka 10).

ESRS upoštevajo princip *dvojne pomembnosti*, kar pomeni, da morajo družbe na eni strani poročati o svojih vplivih na ljudi in okolje (pomembnost vpliva) ter na drugi strani o tem, kako družbena in okoljska vprašanja ustvarjajo finančna tveganja in priložnosti zanje (finančna pomembnost).

Predlog ESRS vključuje 12 standardov, ki pokrivajo celoten spekter trajnostnih vprašanj. V tej Okrožnici Agencija standardov ne bo podrobneje povzemala, saj so ti obsežni, iz njihove vsebine pa ni mogoče izluščiti (zgolj) bistvenega. Ne glede na zapisano omenjamo ESRS 1 ("Splošne zahteve"), ki določa splošna načela, ki jih je treba uporabiti pri poročanju v skladu s standardi, in sam ne določa posebnih zahtev po razkritju. Pač pa ESRS 2 ("Splošna razkritja") določa bistvene informacije, ki jih je treba razkriti, in sicer ne glede na to, katera trajnostna zadeva se obravnava. ESRS 2 je obvezen za vse družbe, ki spadajo na področje uporabe CSRD. Za preostale standarde ter posamezne zahteve po razkritjih in podatkih se uporablja ocena pomembnosti, kar pomeni, da družba poroča le o pomembnih informacijah in lahko za njegov poslovni model in dejavnost ne bistvene informacije izpusti. Zahteve po razkritju, za katere velja pomembnost, tako niso prostovoljne, postopek ocenjevanja pomembnosti v družbi pa se izvede v skladu z zahtevami računovodske direktive.

Če podjetje sklene, da podnebne spremembe niso pomembna tema, in zato ne poroča v skladu z navedenim standardom, mora podrobno pojasniti ugotovitve svoje ocene pomembnosti v zvezi s podnebnimi spremembami. Ta zahteva odraža dejstvo, da imajo podnebne spremembe obsežne in sistemske učinke v celotnem gospodarstvu.

Namesto podrobnejšega opisa posameznih standardov vas Agencija v nadaljevanju napotuje na nekatere vire, ki vam bodo lahko v pomoč, ko gre za razumevanje ESRS:

- [Vprašanja in odgovori Evropske komisije glede sprejema ESRS](#),
- [EFRAG ESRS Q&A Platform](#).

Naj še dodamo, da bo EFRAG redno objavljala dodatna nezavezujoča tehnična navodila za uporabo ESRS. Ob tem je Evropska komisija predlagala tudi, da naj EFRAG pripravi smernice glede principa pomembnosti kot tudi glede poročanja v zvezi z vrednostnimi verigami. Tudi Evropska komisija pa naj bi v prihodnosti, kadar bo to primerno, razmislila o objavi morebitnih smernic glede pravne interpretacije ESRS.

V zaključku tega poglavja vam predstavljamo predvideno³⁸ časovnico pričetka poročanja družb v skladu z ESRS:

POROČANJE V LETU 2025

- ESRS se bodo pričeli uporabljati **za vse družbe, za katera že velja Direktiva o nefinančnem poročanju**, kot so velike družbe, ki kotirajo na borzi, velike banke in velike zavarovalnice (vse z več kot 500 zaposlenimi), kot tudi za velike EU družbe, ki ne kotirajo na borzi (z več kot 500 zaposlenimi), in sicer **za poslovno leto, ki se prične 1. januarja 2024 ali pozneje in bo objavljeno v letu 2025.**

POROČANJE V LETU 2026

- ESRS se bodo pričeli uporabljati **za ostale velike družbe** (vključno z velikimi ne-EU družbami, ki kotirajo na borzi), in sicer **za poslovno leto, ki se prične 1. januarja 2025 ali pozneje in bo objavljeno v letu 2026.**

POROČANJE V LETU 2027

- ESRS se bodo pričeli uporabljati **za male in srednje družbe** (vključno z ne-EU družbami), **ki kotirajo na borzi**, in sicer **za poslovno leto, ki se prične 1. januarja 2026 ali pozneje in bo objavljeno v letu 2027.** Ne glede na to, se lahko te družbe odločijo, da za dve leti odložijo uporabo ESRS. Skrajni rok, do katerega morajo kotirajoče male in srednje družbe pričeti poročati v skladu z ESRS je za poslovno leto, ki se prične 1. januarja 2028 ali pozneje, pomeni za Trajnostna poročila objavljena v letu 2029.

POROČANJE V LETU 2029

- Družbe izven EU, ki v EU letno ustvarijo več kot 150 milijonov EUR in imajo v EU podružnico s prometom, ki presega 40 milijonov EUR, ali hčerinsko družbo, ki je velika družba ali kotirajoča mala ali srednja družba, od poslovnega leta 2028 poročati o trajnostnih učinkih na ravni skupine tega podjetja zunaj EU, prva trajnostna izjava pa bo objavljena leta 2029. Posebej za ta primer bodo sprejeti ločeni standardi.

³⁸ Bralec naj prikaz razume zgolj kot pripomoček za spremljanje novosti pri poročanju, pri čemer se mora zavedati, da je veljavna zakonodaja tista, ki družbi narekuje obveznosti s tem v zvezi. Zavedanje je še posebej pomembno iz razloga, ker gre za paket zakonodaje, ki je še v sprejemanju oz. še ni v veljavi.

4. PREDLOG DIREKTIVE O SKRBNEM PREGLEDU V PODJETJIH GLEDE TRAJNOSTNOSTI IN SPREMEMBI DIREKTIVE (EU) 2019/1937

Evropska komisija je 23. februarja 2022 sprejela predlog t.i. CS3D³⁹ katere cilj je spodbujati trajnostno in odgovorno ravnanje podjetij. Takšno ravnanje vse bolj pričakujejo tudi vlagatelji. Nova pravila bodo zagotovila, da bodo podjetja obravnavala škodljive vplive svojih ravnanj tudi v okviru svojih vrednostnih verig⁴⁰ v Evropi in zunaj nje. Direktiva uvaja dolžnost skrbnega pregleda podjetij, pri čemer naj bi ta prispevala k ugotavljanju, odpravljanju, preprečevanju, blaženju in izračunu negativnih vplivov na okolje in človekove pravice v podjetju, njegovih hčerinskih podjetjih in vrednostnih verigah. Poleg tega morajo imeti nekatera velika podjetja načrt, s katerim zagotovijo, da je njihova poslovna strategija združljiva z omejitvijo globalnega segrevanja na 1,5 °C v skladu s Pariškim sporazumom. Direktorji so s predlogom direktive stimulirani, da prispevajo k ciljem na področju trajnosti in blaženja podnebnih sprememb, pri čemer direktiva zanje uvaja tudi nekatere dolžnosti. Te dolžnosti vključujejo vzpostavitev in nadzor nad izvajanjem postopkov skrbnih pregledov, kot tudi vključevanje teh v strategijo podjetij.

Glede na predlog direktive, se bo ta uporabljala za a) družbe z več kot 500 zaposlenimi in več kot 150 milijonov EUR neto prometa po vsem svetu b) ter za družbe iz sektorjev z velikim vplivom, ki ne dosegajo obeh pogojev iz a), imajo pa več kot 250 zaposlenih in 40 milijonov EUR neto prometa po vsem svetu. Mala in srednje velika podjetja naj ne bi bila neposredno vključena v področje uporabe predloga CS3D.

Agencija je opazila, da ste nekatere javne družbe s predlogom CS3D že seznanjene in smoter te že pred uveljavitvijo predpisa vključujete v svoja prizadevanja za trajnostno delovanje (trajnostne politike). Preostalih spremljanje predmetne direktive priporočamo, ter ob tem svetujemo razmislek, kako jih boste vključevale v svoje prakse, seveda če glede na predvidene kriterije lahko pričakujete, da se bo direktiva za vas uporabljala oz. vas bo zadevala.

5. LAŽNO ZELENO OGLAŠEVANJE

ESMA je 31. maja 2023 objavila Poročilo o napredku v zvezi z lažnim zelenim oglaševanjem ([Progress Report on Greenwashing](#)), ki je bilo pripravljeno kot odziv na zahtevo Evropske komisije, da se pripravi pregled tveganj s področja zelenega oglaševanja in prikaže napredek na področju nadzora nad izvajanjem trajnostnih politik. Poročilo vsebuje pregled omenjenega tudi na izrecnem področju izdajateljev (gl. poglavje 4.3. omenjenega poročila), kar vam priporočamo v seznanitev.

ESMA v zvezi z izdajatelji ugotavlja predvsem, da so v smislu lažnega zelenega oglaševanja najbolj rizične v prihodnost usmerjene informacije in obljube o prihodnjih rezultatih s področja trajnosti (projekcije). Zato je večja preglednost dejanskih, tekočih ali osnovnih podatkov o predpostavkah in parametrih vezanih na trajnost (verodostojnost zavez) ključna, da se vlagateljem predstavi kvalitetne/točne informacije za sprejemanje naložbenih odločitev. Družbe se morajo zato izogibati nedoslednostim in izbiranju všečnih informacij napram tistim, morda manj "privlačnim", a realnim, če želijo krepiti zaupanje pri investitorjih.

6. SPREMLJANJE OBJAV JAVNIH DRUŽB NA DRUŽBENIH OMREŽJIH

Družbena (ali socialna) omrežja kot so Facebook, Instagram, X (Twitter), LinkedIn, YouTube, idr. dosegajo veliko število uporabnikov, kot mesta za posredovanje informacij pa jih uporabljate tudi javne družbe, kar seveda ni v ničemer sporno. Velja pa izpostaviti, da morate javne družbe, tudi ko z investitorji komunicirate prek omenjenih omrežij, upoštevati vsa pravila, ki veljajo za razširjanje nadzorovanih informacij v skladu s 3. poglavjem ZTFI-1.

³⁹ Predlog direktive gl. [tukaj](#).

⁴⁰ »Vrednostna veriga« pomeni dejavnosti v zvezi s proizvodnjo blaga ali opravljanjem storitev s strani podjetja, pri čemer pa je daljša oz. celotna opredelitev pojma zapisana v osnutku CS3D, v členu 3.

Zadevne Agencija ne izpostavlja iz razloga, ker bi zaznavala sporne ali nezakonite prakse glede poročanja javnih družb v družbenih medijih. Želi pa poudariti, da je v preteklosti tudi Agencija, ko je spremljala informacije oz. objave o javnih družbah, spremljala predvsem uradne objave družb samih (objave v skladu z določbami ZTFI-1), spletne strani javnih družb, kot tudi objave o javnih družbah v tiskanih in spletnih medijih, v zadnjih letih pa omenjenem spremljanju dodaja tudi družbena omrežja, pa naj gre za objave v okviru teh s strani javnih družb samih ali pa za zapise o njih, ki jih producirajo drugi subjekti oz. osebe⁴¹.

Naj gornje še dodatno nadgradimo. Če smo vam v preteklosti, npr. konkretno, ko je šlo za komentiranje govoric o javni družbi, v Okrožnicah že svetovali, kako ravnati, temu sedaj dodajamo še nasvet, da javne družbe spremljate tudi pisanje o vas v okviru omenjenih družbenih medijev. In kadar je to potrebno oz. primerno, na (zavajajoče) govorice tudi odreagirajte z ustrezno objavo na podlagi določb ZTFI-1.

Ob dejstvu, da družbena omrežja pri razširjanju informacij vedno bolj v uporabi, Agencija pričakuje, da vas bomo z napotki na tem področju (npr. v smislu usklajenih stališč znotraj ESMA) seznanjali tudi v bodoče.

⁴¹ S slednjim v posredni zvezi morda velja omeniti [Izjavo ESMA o naložbenih priporočilih na socialnih omrežjih](#) iz 28. oktobra 2021, v kateri ta pojasnjuje, kaj so naložbena priporočila, kako jih objaviti na družbenih platformah in kakšne so lahko posledice morebitnih kršitev Uredbe EU o zlorabi trga in objavo Agencije s tem v zvezi [tukaj](#).